

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravnštva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sarajevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inzeratov:

Enostolpna petlinna vrsta mali oglasi po Din 1.50 in Din 2.—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2.50, veliki po Din 3.— in 4.—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poslilna plačana v gotovini.

Osvobojenje.

S Pašić-Pribičevićovo vlado je padel najsmotnejši režim v celi Evropi. Zato se ob vesti o njegovem padcu ni oddehnila samo Jugoslavija, ampak ves izobraženi svet. Javna tajnost je, da sta Mac Donald in Herriot ob neki priliki izjavila, da takega šefa vlade, kakor je Pašić, ne želita sprejeti. Šele z odstranitvijo takega moža in takega režima bo mogla naša država v inozemstvu dostojno reprezentirati.

Pašićeva vlada je bila golo orodje v rokah tega moža in njegove »porodice«, koje umazane kupčije je vodil njegov sin Rade Pašić. To je bila privilegirana družba za ropanje državne blagajne, ki je nesramno izrabljala vodivni položaj šefa svoje družine za lastno obogatitve na račun države. Pašićeva vlada pa je bila v službi te družbe, kateri je podeljevala koncesije, pri čemer je roka umivala roko: vlada je dajala koncesije in morala delati politiko po željah Pašićeve družine, ta pa jim je odstopala delež od svojih dobičkov. To je bilo jedro politike Pašićevega kabineta.

Ker so se vsi pošteni elementi v Srbiji, Hrvatski in Sloveniji zoper to korupcijo, ki je pretila državno gospodarstvo popolnoma uničiti, končno zedinili v en blok, je Pašić sprejel v vlado najbolj temne eksistence iz Hrvatske in Slovenije pod vodstvom Pribičevića in Žerjava. Ta čedna družba si je nadela ime »nacionalnega bloka«, ki da ima namen »ščititi« »nacijo« pred opozicijo »federalistov«, »separatistov« in »protidržavnih elementov« kakor so gg. Davidovič, Korošec, Voja Marinković itd. Ponašali so se s tem, da so »homogeni«, to je, vsi enega kova. To je res. Pašićevci in Pribičevićevci, dasi po svojih programih različni, so dejansko bili eno telo in ena duša: popolnoma edini v tem, da je treba prazniti državno blagajno v lastni prid, Jugoslavijo izžeti do zadnjega vinarja in vsako kritiko ter opozicijo proti korupciji zatirati s kruto silo pod pretvezo, da je treba braniti »ustavo«, »nacijo« in »jugoslavensko misel«.

V resnici pa je Pašić-Pribičevićev režim ustavo ukinil, kršil vse zakone in uvedel anarhijo ter revolucijo. Ustanovil je iz Orjune fašistovske tolpe, katere je subvencioniral iz državne blagajne, jih naščuval na mirne državljane ter oborožil iz vojaških zalog. Orjuna je po navodilih »ustavo branečega« režima uprizorila po vsi državi krvave pokolje, ubila več ljudi, požigala in uničevala zasebno imetje, ovirala promet in grozila zasebnikom ter javnim funkcionarjem. Tako se je pod Pašić-Pribičevićem, oziroma Žerjavom ukinila nedotakljivost in varnost človeškega življenja in premoženja. Kršila se je tudi justica. Državni pravdniki, policija, žandarmerija so dobili povelje, da zločinov Orjune ne smejo zasledovati, velikim županom je bilo naloženo, da morajo nasilnike ščititi in podpirati. Državna avtoriteta je padla pod ničlo, nasilje, revolucija proti zakonu se je proglasila za dovoljeno, režim je sam prvi po ministrskem predsedniku Pašiću napovedal državljanom vojsko »z ognjem in mečem«. Glasila poštenega javnega mnenja so se plenila, zamišljali so se atentati na opozicijske voditelje in druge osebe, nameravala so se razpustiti razna društva, aretiralo se je na stotine mirnih delavcev brez vsake konkretne obtožbe in zaplenilo premoženje delavskih društev, za slučaj volivnega mandata pa so Pašić-Pribičevići-Zerjav hoteli zaliti vso državo s krvjo, osobito pa Slovenijo.

Uprava se je pod tem režimom dovedla na najnižjo stopnjo. Za velike župane so se nastavili ljudje, ki so bili pripravljeni brez najmanjšega očitka vesti gaziti zakon, vestni in pošteni uradniki so se vrgli na cesto in na njih mesto nastavili nekvalificirani prodanci, uradniki, kakor n. pr. na pošti, so dobili navodilo, da imajo kršiti svoje službene dolžnosti, slovensko postavo spoštujajoč orožništvo pa so hoteli premestiti v Macedonijo. Predvsem pa je vlada korumpirala šolstvo. Namesto da se briga za prosveto, je uničila zadnje sledove nepristranskega učnega obrata in okužila šolstvo z orjunstvom. Poštene učitelje so preganjali in nastavliali za voditelje in nadzornike učno in moralno neusposobljene elemente, ki so stali na čelu

orjunskih pretepačev in nasilnežev po deželi.

Toda zdravi in pošteni elementi so zmagali v naši državi. Gnjiljoča rana na našem državnem telesu se je izrezala. Korupcija je izpodrežana pri korenini, nasilje strmoljavljeno po vztrajnem zakonitem odporu ljudstva in njegovih voditeljev. Zakon, mir in red se bodo vzpostavili, storjene krivice popravile, nato pa začelo korenito ozdravljanje političnega in gospodarskega življenja. Ugled Jugoslavije v inozemstvu se zopet vzpostavi. Nič več ne

bomo veljali kot najbolj nazadnjaška in koruptna ter mir ogrožajoča država v Evropi. Naš kredit se bo dvignil.

Jugoslavija se danes raduje, ker se je osvobodila največjih zajedavcev na svojem organizmu. Žaluje za njimi samo par kupljenih in pokvarjenih elementov in — Mussolini, kateremu je Pašić poceni prodal Reko. Ljudstvo pa slavi zmago poštenja, pravice in čistih rok. Mi pa smemo biti ponosni na to, da je na čelu opozicije proti trinoštvu in pokvarjenosti stala SLS z dr. Korošcem na čelu!

Vlada zakona, reda in pravice sestavljena.

Beograd, 27. julija. Danes ob 12. uri je bil Ljuba Davidović sprejet v avdienci pri kralju in kralj mu je pri tej priliki poveril mandat za sestavo nove vlade. Ljuba Davidović je o tem takoj obvestil dr. Korošca. Popoldne ob 4. uri so se sešli vsi parlamentarni klubi, ob 5. uri pa dr. Korošec, Lj. Davidović, dr. Spaho, Voja Marinković in Pečić, nakar je ob 7. uri odšel dr. Ljuba Davidović na dvor in predložil kralju listo nove vlade v podpis. Kralj je ob 8. uri podpisal sledečo listo:

Predsednik ministrskega kabineta: Ljuba Davidović;

Podpredsednik in minister za prosveto in vere: dr. Anton Korošec;

Minister za finance: dr. Spaho;

Minister zunanjih zadev: dr. Voja Marinković;

Minister za notranje zadeve: Nastas Petrović;

Minister za trgovino in industrijo ter zastopnik ministrstva za šume in rude: Ilija Šumenković;

Minister justice in zastopnik ministrstva za konstituantno: dr. Hrasnica;

Minister socialne politike in zastopnik ministrstva za narodno zdravje: dr. Behmen;

Minister prometa: Anton Sušnik;

Minister za agrarno reformo: Ivan Vesjenjak;

Minister za kmetijstvo: dr. Kulovec;

Minister pošte in brzojava: Pera Marković;

Minister za javne zgradbe: Dragotin Pečić;

Minister za vojno in mornarico: osebni kraljev adjutant, general Hadžić.

Zmaga dr. Korošca v dvoboju s Pašićem.

NEKAJ SPOMINOV IZ NEENAKEGA BOJA.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Boj proti Pašiću je končan. Pašić je značil v naši državi sistem in je bil prva ovira razvoju političnih dogodkov. S svojimi bizantiniskimi metodami je ustvarjal v Belgradu neugoden položaj, da je bilo sploh nemogoče nekaj pozitivnega ustvariti. Obkrožala ga je čreda do mozga izkvarjenih ljudi, ki so izrabljali vlado in njegovo moč. Z dolgo vlado si je Pašić ustvaril čvrst položaj in na vsakem odločilnem mestu je bil nastavljen kak njegov pristaš. Obenem je izvrševal pritisk na vse strani in intrigiral proti vsem. Potom plačane časopisja je znal ustvarjati med ljudstvom razpoloženje in se je smatral kot večni najemnik naše države. Zato je bila borba proti njemu huda in težka. Zlasti, ko je v ustavotvorni skupščini Jugoslovanski klub začel borbo proti njemu odkrito in odločno. V ustavotvorni skupščini je bil Jugoslovanski klub edini, ki je bil v opoziciji in v decembru 1922 se je koalicijska zrušila. Slovenski narod je boj razumel in je to dokazal, ko se je kot en mož 18. marca 1923 izjavil za SLS. Ojačen je Jugoslovanski klub nadaljeval boj proti Pašiću in njegovemu sistemu. Dr. Korošec je takoj po volitvah zbral vse, kar je bilo proti Pašiću, in ustvaril zagrebški blok. Pašić je dal podpisati Markov protokol, ko pa je videl, da je ustvarjen proti njemu in za sporazum, je po svoji stari navadi prekršil svojo besedo. Dr. Korošec ni miroval; opozicija je bila razcepjena. Vsaed intrigiranja Pribičevićevih velesrbov se je ustvarila koalicijska z radikalni. Toda, ko se je že zdelo, da bo koalicijska že ustvarjena, se je posrečilo dr. Korošcu sestaviti ožji opozicijski blok. Vladin položaj je bil poslabšan in se je mogel Pašić obdržati le s pomočjo džemijeta, Nemcev in nelojalnosti Pribičevića, ki je za hrbtom strankinega šefa koval načrte za izdajstvo. Po dolgih pogajanjih med Radičević in dr. Korošcem so prišli Radičević poslanci v Belgrad in je bila ustvarjena parlamentarna večina, katere se je Pašić zbal in podal ostavko. Pričela se je težka doba kriz in intrigiranja slovenskih demokratov ter zakulisnih bojev, ki so ostali javnosti prikriti.

Dr. Korošec je bil prvoborilec v boju proti Pašić-Pribičevićevi hegemoniji in koruptni politiki. Danes je zmagal! Pašić je padel, upajmo, da za vedno, in z njim gnili režim, ki je privedel našo bogato državo skoraj na rob propada. S Pašićem so propadli vsi, ki so mu pomagali. Pribičević, Žerjav in vsi njihovi pajdaši so politični mrtveci.

VELIKANSKO VESELJE V BELGRADU.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Nova vlada se je danes ob 11. predstavila vladarju in je bila zaprisežena. Svečani akt prisrge je trajal skoro celo uro, ker se je kralj razgovarjal s posameznimi ministri in se je zanimal za razmere v posameznih pokrajinah. Posebno dolgo se je razgovarjal z dr. Korošcem, dr. Kulovcem in Sušnikom. Med priseganjem se je zbrala pred dvorom velika množica ljudstva in nestrpno pričakovala prihoda novih ministrov. Ko so prihajali z dvora prvi ministri, je množica priredila vsakemu posameznemu ministru spontane ovacije. Ko je prihajal iz dvora minister Korošec v spremstvu Kulovca in Sušnika (dr. Vesjenjak še ni prispel v Belgrad) je množica z entuziazmom vzklikala: Živijo Korošec, živijo Slovenci! Manifestacije za Slovence in dr. Korošca so trajale več minut. Slovenski ministri so se temu izlivu čustev belgrajskega občinstva srčno zahvaljevali.

Ko se je pojavil kot zadnji Ljuba Davidović, je nastalo med množico nepopisno navdušenje. Naenkrat se je znašel g. Davidović sredi ljudstva, ki je pozdravljalo novega predsednika vlade, mu poljubljalo roko in obleko ter mu posipalo pot s cvetjem. Množica je vzklikala novi vladi in kralju.

MANIFESTACIJE DR. KOROŠCU.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Sestava nove vlade je bila simpatično sprejeta. S posebnim navdušenjem je bilo v tukajšnji javnosti, diplomatičnih in političnih krogih sprejeto sodelovanje Slovencev. Splošno se sodi, da so predstavniki Slovencev ljudje katerim zaupa vsa Evropa in vsi prijatelji v inozemstvu. Najboljši vtis pa je napravilo dejstvo, da je vstopil v kabinet tudi dr. Anton Korošec, ker so se včeraj raznesle vesti, da on ne bo sodeloval v novi vladi, kar je zbudilo splošno razburjenje. Ko se je zvedelo, da je vstopil v kabinet, je zavladalo vsesplošno veselje. Ko je minister dr. Anton Korošec po prisegi prihajal iz dvora v družbi ministrov dr. Kulovca in prof. Antona Sušnika, jim je množica priredila veličastne manifestacije.

PREVZEMANJE RESOROV.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Takoj po prisegi so ministri odšli v posamezna ministrstva in prevzemali resore. Dr. Korošec je od pol 12. do 12. prevzel ministrstvo prosvete. Pribičević ni bil navzoč, ker ga

je bila vest o sestavi nove vlade pretresla in se še ni pomiril. Popoldne ob 3. je Korošec prevzel ministrstvo ver. Ob 12. dr. Kulovec kmetijsko ministrstvo. Od 12. do pol 2. je prevzemal Sušnik prometno ministrstvo.

Ob istem času so prevzemali resore tudi drugi ministri. Davidović je ob tej priliki sprejel od Pašića zelo neuljudno pismo, da mu nima ničesar izročati. Tako je Ljuba Davidović prevzel posle ministrskega predsednika v nenavzočnosti g. Nikole Pašića.

PROGRAM NOVE VLADE.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Največ se danes govori o programu nove vlade in se ugiba na vse strani. Najbolj so razburjeni samostojni demokratje, pa tudi radikali. Posebno jih skrbi, kaj bo vlada ukrenila. Kolikor izvemo, bo vlada predložila narodni skupščini zakon o pobijanju in kaznovanju korupcije. Vsi moške, ki so kaj zakrivali, so lahko prepričani, da jih bo doletela zaslužena kazen. O podrobnostih se še ne ve. Ministrski svet bo na prihodnjih sejah izdelal svoj program in ga objavil v narodni skupščini.

Vsekakor bo nova vlada glede zunanje politike orientirana v smislu pomirjevalnega dela Mac Donalda in Herriota. Bo pa v zunanji politiki samostojnejša kot prejšnje vlade. Pravec notranje politike pa je označen v izjavi, ki jo je dal ministrski predsednik g. Lj. Davidović po prisegi častnikarjem. Izjavil je, da je program vlade dovolj znan, posebno pa se bo gledalo, da se čimprej naredi zakon o invalidih, o pobijanju

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

28. julija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Na deviznem in valutnem trgu je bilo danes blaga veliko na razpolago, povpraševanje malenkostno, tendenca slaba. — Na efektivnem trgu položaj nespremenjen.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaj z dne 25. julija 1924.)

Dunaj 0.1176—0.1196 (0.118375—0.120375), Italija 3.616—3.646 (3.634—3.654), London 369.40—372.40 (371.25—373.25), Newyork 83.45 84.45 (83.80—84.80), Pariz 4.25—4.35 (4.365 4.385), Praga 2.48—2.518 (2.497—2.527), Cuhrih 15.52—15.57 (15.535—15.635), efekt. dolarji 82.40—83.40 (82.80—83.80).

Vrednostni papirji.

Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 125 do 126, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 62—63, Jugoslavenska banka, Zagreb 114, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 107 do 112, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Zagreb 1000—1005, Narodna šunska industrija, Zagreb 80, Guttman 730—750, Slavonija 92—95, Združene papirnice, Vevče 130—140, 7 odstot. drž. inv. posojilo 65—75, Vojna odškodnina 121—122.

CURISKA BORZA.

(V oklepaju tečaj z dne 26. julija 1924.)

Belgrad 6.425 (6.40), Berlin 1.30 (1.30), Italija 23.55 (23.55), London 23.91 (23.92), Newyork 543.50 (544), Pariz 27.75 (27.80), Praga 16.125 (16.15), Dunaj 0.00766 (0.00765).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj 28. julija. (Izv.) Efekti: Živnostenska banka 818.100, Alpine 380.000, Greinitz 127.000, Kranjska industrijska družba 635.000, Trboveljska družba 429.000, Hrvat. eskomptna banka 145.000, Leykam —, Jugoslovanska banka 90.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 50.200, Avstrijske tvojnice za dušik 183.000, Gutmann —, Mundus 780.000, Slavex 210.000, Slavonija 78.000. — Devize: Belgrad 837 do 841, Budimpešta —, Kodanj 11.2800—11.320, Milan 3064—3076, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3622—3638, Varšava 13.550 do 13.650, London 312.000—313.000.

Valute: dolarji 70.460—70.860, angleški funt 310.200—311.800, franc. frank 3585 do 3615, lira 3070—3090, dinar 834—840, češko-slovaška krona 2100—2116.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 28. julija. (Izv.) Lira 147.25, Zagreb 40.15, Pariz 174, London 149.70, Newyork 33.95.

korupcije, obrtni banki in sploh zakon, ki bodo v dobrobit državi in narodu. Vlada bo posvetila vso skrb izenačenju zakonov in reviziji uradniškega zakona. Svoje izjave bo Davidović končal: »Zakon bo največja volja v tej državi. Vse, kar je proti zakonu, bomo mi popravili.« — Vsekakor stoji nova vlada pred težkimi nalogami: za-vožena zunanja politika, korupcija v notranji, prazne državne blagajne in nezakonitosti povsod. Dedščina Pašić-Pribičevićeva režima je v žalostnem stanju. Splošno pa je upravičena nada, da bo nova vlada znala vse te razmere popraviti.

PRVA SEJA NOVE VLADE.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Nova vlada je imela danes popoldne svojo prvo sejo. O tej seji je bilo izdano sledeče obvestilo: Na seji ministrskega sveta 28. t. m. je vlada sklenila: 1. da se skliče narodna skupščina; 2. da naj izdajo vsi ministri svojim uradnikom okrožnice, kjer se jim zapoveduje, da naj vestno izpolnjujejo zakon in naj najlepše obnejuje z občinstvom ter strogo spoštujejo red in mir v državi; 3. da naj ministri v svojih resorih konstatirajo stanje, ki so je našli ob sprejemu; 4. da vlada polaga posebno skrb na zakon o uradnikih in na pobijanje in kaznovanje korupcije; 5. da naj minister pravde poduzame vse ukrepe za ukinjenje sekvestrov in revizijo reparacij.

Izvoljen je bil ukazni odbor, v katerega so bili izvoljeni: dr. Kulovec, dr. Behmen, Nastas Petrović in dr. Pečičić. Končno se je razpravljalo o saniranju privatnih kreditov.

ZUNANJI MINISTER PRI KRALJU.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Za časa popoldanske seje ministrskega sveta je bil zunanji minister dr. Marinković pri kralju in ga je obvestil, da bo vsem prijateljskim vladam javil nastop nove vlade.

DR. MAČEK V BELGRADU.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Danes je prišel v Belgrad dr. Maček. Izjavil je, da je nova vlada sestavljena v duhu sporazuma med strankami opozicionalnega bloka in bodo Hrvatje novo vlado podpirali.

SKLICANJE NARODNE SKUPŠČINE.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Vlada je sklenila, da bo sklicala narodno skupščino. Datum še ni določen, vendar se smatra, da se bo vršila prva seja 6. avgusta. Smatra se, da bo še pred tem dnem predsedstvo narodne skupščine podalo ostavko, vendar se misli, da bo ostal g. Ljuba Jovanović še nadalje skupščinski predsednik z ozirom na njegovo sedanje lojalno zadržanje.

KOMUNIKE PROTI RADIKALSKIM MAHINACIJAM.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Jutri bo predsednik vlade izdal poseben komunike, kjer bo z ozirom na razne vesti konstatiral, da kralj ni izigral radikalne stranke, ampak delal po običajnih parlamentarnih načinih.

GLASOVI ČASOPISJA.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Iz vseh središč države prihajajo pozdravi novi vladi. Pričajo o občem navdušenju po državi. »Belgrajske Novosti« poročajo iz Slovenije in pravijo, da je v Ljubljani zavladalo veliko navdušenje med »klerikalci«, dočim vlada med pristaši nacionalnega bloka velika potrlost. Tako razpoloženje, da je povsod.

Belgrajski listi simpatično komentirajo sestavo nove vlade. »Novosti« na uvodnem mestu imenujejo sedanjo vlado, vlado narodne slege in pozdravljajo posamezne ministre. V Pribičevićem listu »Reč« je znani Lukinić objavil vso svojo modrost pod naslovom »Vlada separatizma, kapitulacija naše države pred separatističnimi elementi«. V tem članku pravi: Kriza se je izvršila z zmago separatisti nad državotvornimi elementi. Naša država je prva in edina na svetu, ki je dobila vlado separatistov in protivnikov državne forme, vlado, ki konfederira z neprijatelji in se druži s stranko, koje šel je v emigraciji. Nadalje izvaja v svojih bistroumnostih, da je dobil najvažnejši resor ministrstva prosvete šef »klerikalne stranke«, kar se danes ne more zgoditi več v nobeni državi v Evropi. Šef enega dela črne internacionale, šef najbolj zagrizenega avtonomizma je dobil v roke prosveto. To naj si zapomnijo napredni in nacionalni učitelji. Ta vlada je vlada separatistov, ki hočejo razbiti narodno in državno edinstvo na katerega razvalinah bo ostal plemenski separatizem. Vlada se bo sicer službeno imenovala vlada sporazuma, toda razvil se bo plemenski boj kot se še ni nikoli. Značilno je, da bo vlada imela za seboj le 30 srbskih glasov in se že iz tega razvidi laž, da bi bila to vlada sporazuma. Državotvorne stranke gredo v opozicijo, na vladi pa so predstavniki ideje samoopredeljenja hrvatskega in slovenskega naroda, separatisti slavijo svoje slavje!

Te jeremijade predsednika samostalnega kluba so najboljši izraz razpoloženja med Pribičevićevimi izdajalci.

RADE MISLI NA BEG.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Današnje »Novosti« pišejo: Izvemo iz zanesljivega

vira, da je hotel danes ponoči g. Rade Pašić zapustiti našo državo. Pred dvema dnevmi je vzel potni list in pripravljal svoje stvari. Včeraj je ves dan v predsedstvu vlade pričakoval rešitve krize. Po mestu pa so se raznesle vesti, da je Nastas Petrović snoči preprečil njegov beg. Z druge strani pa izvemo, da je gospod Rade ostal v Belgradu na zahtevo mnogih prijateljev, da objasni svoje mnoge finančne afere. Pričakuje se od vlade, da podvzame vse korake proti korupcionistom. Vlada bo seveda vse storila, da bodo krivci dobili zaslužen kaznen.

Popolno zaupanje Hrvatov v novo vlado.

Zagreb, 28. julija. (Izv.) Povodom nenadne spremembe v razvoju krize in sestave Davidovićeve vlade se je vaš dopisnik razgovarjal s tajnikom HRSS dr. Krnjevićem, ki mu je na vprašanje: »Kakšno stališče bo zavzela HRSS napram novi vladi?«, odgovoril: »Mi imamo popolno zaupanje v ljudi, ki so vzeli oblast v roke in verujemo, da bodo radikalno odpravili korupcijo in nasilje iz uradov ter pripravili teren za končni sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci. Glede prvega bomo podpirali vlado, kakor smo dosedanj opozicionalni blok podpirali v njegovi borbi proti Pašićevi vladi. Glede drugega jim bomo pa šli na roko kot predstavniki hrvatskega naroda.

Nova žrtev Orjune v Zagrebu.

ZLOGLASNI ORJUNEC ANGELINOVIĆ UMORIL V SOBOTO HRVATSKEGA NACIONALISTA.

Zagreb, 28. julija. (Izv.) V soboto zvečer okrog 10. ure je Orjune Berislav Angelinović smrtno ranil pristaša hrvatske nacionalne omladine Marka Zovka. Po policijskem poročilu so Hanaovec napadli Angelinovića in ga ranili. Po izjavi ranjenega Zovka, ki je danes ob 5. uri zjutraj podlegel ranam, pa ga je tudi v Ljubljani znani Orjune ustavil na cesti in mu zapovedal, naj dvigne roke. Na vprašanje, čemu, je Angelinović potegnil revolver in streljal. Sam je izjavil, da le v samobrami.

Po napadu je Orjune Angelinović pobegnil v uredništvo »Novosti« in od tam v drugo nadstropje, kjer ga je prišla policija. Ljudstvo ga je hotelo linčati. Po mestu je zavladalo zlasti, ko se je raznesla vest o smrti Marka Zovka, velika razburjenost. Ljudstvo zahteva, da se znani pretepač — Angelinović takoj izroči sodišču, ker ne zaupa policiji.

Italija.

Rim, 28. julija. Dim, ki ga je povzročil Mussolini s svojim govorom v velikem fašistovskem svetu, se razblinja in dejanski položaj je zopet jasno viden. Fašizem je omajen, ogromna večina javnega mnjenja je proti njemu, na vsak način pa proti njegovi diktaturi. Opozicija, preko katere je šel Mussolini z norčevanjem, je edina in odločena za boj do konca. Liberalci v svojih polemikah s fašisti niso več tako ostri, vsekakor pa skrajno hladni. Organizacija kombitentov je svojo stvar docela ločila od fašizma, zahteva normalizacijo in upostavo parlamentarizma. Poizkusi, da se Matteottijev proces spravi na mrtve tir, so se spriči čuječnosti opozicije in javnega mnjenja vsaj zaenkrat ponesrečili. Odpor proti tiskovnim odredbam raste iz dneva v dan; gibanju časniških organizacij se pridružujejo tudi pravniške korporacije. Fronta proti fašizmu se širi in poglobuje, dasi je mišljena zaenkrat samo kot straža in bramba.

FARINACCI DUMINIJEV ZAGOVORNIK.

Rim, 28. julija. Matteottijeva družina je imenovala za svoje zastopnike v procesu proti Matteottijevim morilcem odvetnike Modiglianija, Fargettija in Coccia. Matteottijeva mater bo zastopal odvetnik Scimonelli. Znani fašistovski ekstremist posl. Farinacci je nato pisal generalnemu državnemu pravniku, da prevzame zagovornišvo morilca Duminija. V javnosti opravičuje ta svoj korak s tem, da hočejo nasprotniki proces izkoristiti v strankarsko-politične svrhe. Tem povodom se je razvila v časopisju nova polemika. Opozicija očita Farinacciju brutalnost in cinizem, a tudi fašisti sami so s Farinaccijem nezadovoljni, ker navezuje zločin na strankino stvar in daje nasprotnikom povod za novi naval proti fašizmu. Farinacci v svoji polemiki silno napada Cesare Rossija, češ, da je izdal fašizem in da je že ves čas delal pod enim klobukom z nasprotniki. Hotel je vreči Mussolinija, da bi potem sam prišel na čelo vlade.

»Giornale d'Italia« ugotavlja, da je Farinaccijeva ponudba glede Duminijevega zagovornišva brez pomena. Kajti glasom zakona more imeti obtoženec tekom

preiskave samo enega zagovornika, a Duminij že ima branitelja v odvetniku Vaseliju. Na glavni razpravi pa Farinacci tudi ne more braniti Duminija, ker je kot branitelj vpisan samo za Cremono.

»Osservatore Romano« svari pred vtikanjem političnih faktorjev v posle sodnije in pred oviranjem svobodnega razvoja preiskave, naj si to prihaja od katerekoli strani.

TISKOVNA SVOBODA V ITALIJI.

Milan, 28. julija. (Izv.) V smislu vladnih predpisov je milanski prefekt odredil, da se izpusti kar 8 časnikov naenkrat. To se je zdelo celo Mussoliniju preveč in zato je Mussolini prefektovo odredbo ukinil.

HERRIOT PROTI FRANCOŠKIM NACIJONALISTOM.

London, 28. julija. (Izv.) Koncem tedna se je položaj za konferenco izdatno popravil. Herriot se je odločil, da se ne bo oziral na grožnje francoskih nacijonalistov in se ne bo več protivil zahtevi, da se zaslisi na konferenci tudi Nemci. Danes je gotovo, da bo konferenca sklepala tudi o izpraznitvi Porurja. Plenarna seja konference se vrši jutri. Zbor ministrskih predsednikov bo odločil dan, kdaj naj pridejo v London nemški zastopniki.

TUJCI ZA TURŠKO REPUBLIKO.

Angora, 28. julija. (Izv.) Vlada je sklenila poklicati v deželo 12 strokovnjakov za razne uprave panoge iz tujih dežel.

Kako je prejšnji režim demoraliziral orožništvo.

Danes lahko povemo, kako se je pod Žerjavovim režimom skušalo demoralizirati tudi orožništvo, da bi služilo nezakonitemu nasilju.

Da se povzročitelji pokolja v Trbovljah niso izsledovali, tega je poleg Poljaka Hurkijeviča, poveljnika slovenskega orožništva, najbolj kriv strastni demokrat, kapitan Vošnjak v Trbovljah. Ta mož ne pusti nobene ovadne orožnikov zoper Orjuno naprej. On je tudi 1. junija orožništvu prepovedal proti Orjuni nastopiti, dasi so orožniki bili po svoji službeni vestnosti za to popolnoma pripravljeni. To ni čudno, ker kapitan Vošnjak noč za nočjo z Orjunci popiva in se je nekoč tako napil, da ni našel svoje sobe in se vlegel na posteljo med orožnike. Tega se je menda navadil v Dalmaciji, kjer je med orožništvom zapustil dolgove, ki jih nikdar ne bo plačal.

Več ali manj vsi orožniki, ki so 1. junija bili v Trbovljah, vedó za krivce, pa morajo molčati, ker jim je tako zapovedal Vošnjak!

Orožnikom je tudi znano, da se umorjeni Fakin ni obduciral takoj, marveč šele pozneje, ker kapitan Vošnjak ni hotel rešpektirati zakona. Tudi polizvedovati orožniki ne smejo za zločinci, kaj še jih zasledovati ali napisati raporte, ker je Vošnjak to prepovedal!

Ako se Vošnjak odstrani, potem bodo orožniki takoj ugotovili vse krivce, zdaj pa ne smejo, ker se jim preti z Macedonijo! Orožniki bi se morali tudi od neorjunske sodnikov zasliševati in imeti popolno garancijo, da se jim ne zgodi krivica, pa bi se trboveljski dogodki takoj pojasnili!

Seveda je tudi treba, da se odstrani Hurkijevič, ki protežira Vošnjaka, ki je šele po prevratu vstopil v orožniško službo in nima pojma o njenih predpisih. Zdaj šele vemo, zakaj so se starejši slovenski orožniški častniki vpokojili in zakaj hoče Hurkijevič zdaj odstraniti tudi starejše slovenske podčastnike. Vse po »uputah« Žerjava, tega zagrizenega sovražnika vsega slovenskega in vse poštenosti!

Upamo, da bo nova vlada zakona in pravičnosti vzpostavila avtoriteto zakona tudi med orožniškim poveljstvom v Sloveniji in vrnila orožništvu njegov stari sloves.

Politične vesti.

»Avtonomijo je žrtvovala SLS«, tako vpijeta zdaj »Narode« in »Jutro«, da bi sejala nezaupanje proti novi vladi. To je seveda laž, ki si jo je izmislil Žerjav, ta oče vse laži in podlosti. Nova vlada je vlada poštenega sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci, ki se more udeležiti le po vzpostavitvi zakona, iztrebljenju korupcije in poštenosti v upravi. To so neobhodni predpogoji za avtonomijo treh jugoslovanskih narodov, ki bodo svojo avtonomijo lahko zgradili na poštenih zakonitih razmerah, na redu in miru, na vzpostavitvi državljanskih svoboščin in nepristranosti v upravi, kar je prva in poglavitna naloga nove vlade. Vse drugo pride in tudi avtonomija, samo da se prej popravijo vse storjene krivice in sicer od prve do zadnje, in da se vsa nezakonitost, gnoloba in korupcija izžge z zakonom, ki so ga Žerjavovci tako nesramno gazili. Le potrpite, gospodje, začetek je storjen!

+ Nasilja se bojita »Jutro« in »Narode« pod novo vlado. »Wie der Schelm ist, so denkt er von den anderen«. Nova vlada je vlada zakona, reda in pravice. Zato se ne posluževala protizakonitega nasilja, ampak zakona, ki je močan dovolj da samega sebe uveljavi!

+ Kaj bo s prosveto pod novim ministrom dr. Antonom Korošcem, hudo skrbi oba demokratska organa. Nas pa prav nič ne skrbi, ker vemo, da novi minister ni samo pošten in vesten, ampak tudi po svoji globoki in široki izobrazbi daleč nadkriljuje vse, ki so sedeli kedaj na tem mestu. Mar mislijo demokrati, da imajo oni monopol na prosveto, posebno pa Pribičević, ki se na vse bolj razume nego na prosveto in je na vsak način boljše spadal v Liko za pandurja nego za vodja našega šolstva, ki je stvar visoke kulture. Dr. Korošcu ne bo treba delati na mestu prosvetnega ministra nobenih čudežev. Moral bo enostavno šolo vrniti njenemu pravemu smotru, to je izobrazbi ljudstva, dočim je pod demokratskimi ministri služila sokolstvu, orjunstvu, brezverstvu in pitanju demokratskih petelinov, to je zgolj strankarstvu. V to svrhu bo treba samo vzpostaviti temeljne določbe šolskega zakona, katere je Pribičević ukinil, to je: vzpostaviti deželni šolski svet in okrajne ter krajne šolske organizacije, v katerih je imelo ljudstvo glavno besedo; učitelje spomniti na to, da v šoli niso strankarji, ampak samo vzgojitelji, in popraviti krivice, ki so se zgodile z zadnjimi imenovanji nadzornikov in drugih učiteljev, ki jih je izvršil glavni Žerjavov policaj Jelenec, je prinesel ogromno škodo šoli in je malodane upropastil. Slovenska univerza bo odslej imela zopet zagovornika svoje velike naloge in pospeševalca svojih potreb, za katere Pribičević, oziroma Žerjav nista imela vinarja, ker sta strupeno sovražila univerzo, ki se ni udinjala za dekle gnili Žerjavščini. Pa tudi srednja šola pozdravlja imenovanje novega ministra, kajti tudi tu je treba popraviti marsikatero krivico izza zadnjih časov.

+ Poštna uprava v Sloveniji je postala pod prejšnjim režimom najhujše gnezdo orjunstva. Nominelni ravnatelj pošte je g. Debeljak, faktični ravnatelj pa Žerjav, oziroma Debeljakova žena, ki je glavarica vseh Orjunk. Ta je smatrala za primerno, da kot ravnateljeva žena izvršuje na poštne uslužbenke pritisk, da vstopijo v Orjuno ter jim je v svoji orjunaški gorečnosti celo sama obleke šivala. Ni čuda, da so se zato marsikateri poštni uradniki smatrali bolj za nastavljenice Orjune nego za uslužbenice države. Vsled tega se je zgodilo, da ob trboveljskih dogodkih n. pr. uredništvo »Slovenca« ni dobilo zveze in da se je telefonski razgovor z uradno osebo v Trbovljah takoj po prvih besedah prekinil, ne da bi mogli dobiti od telefonske uslužbenke pojasnila, zakaj. Sploh so se pri telefonu dogajale škandalozne stvari. Vsak pogovor so špioni, oziroma špijonke Orjune poslušali, večkrat sploh ni človek dobil odziva ali pa je proga bila »pokvarjena«. Pošta, ki je preje dolgo brezhladne poslovala, je pod Žerjavovo ero postala avgijev hlev, ki ga bo treba z žveplom izkadiiti. Ravnatelj Debeljak, ki je sicer sladak kakor sladkorni sirup, vsega tega ni videl. On celo ni videl, ko je iz pošte izginil seznam vseh uslužbencev k Žerjavu, ki je dal potem vsem poštним nastavljenicem poslati sledečo nesramno okrožnico: »Poštним nameščencem! Kakor se je zbiral pred leti pod zastavami Narodnonapredne stranke ves slovenski nacionalni in napredni življenj, tako je postala v zadnjem času Samostalna demokratska stranka po krizah, ki so prinesle napredni stvari in konsolidaciji države nepregledno škodo, edina prava voditeljica vseh poštenih in značajnih Slovencev. Njen širokogrudni jugoslovanski program njena poglobljena organizacija, ki se je izvedla v zadnjih dveh letih po vsej naši ožji domovini, in uspehi, ki jih trdo delo že pokazuje, razen tega pa še soudeležba na vladi, vse to nam daje jamstva, da bo ta naša stranka že do skupščinskih volitev, ki nam prinese usodne odločitve, združila prav ves napredni element v boju proti sovražnikom edinstvene domovine. Pošta je bila že od nekdaj ena izmed najboljših trdnjav napredne misli med Slovenci. In ko so se pričeli javni nameščenci zastrupljati po nezadovoljnih in slabih značajih, se je hitro ustanovil »Demokratski klub poštних uslužbencev«, ki si je nadel nalogo, širiti v naši stroki državno misel, kazati prave vzroke težkega našega življenja in pomagati tistim našim ljudem, ki z ljubeznijo delajo in trpe za to državo in verujejo v njeno bodočnost. Izprva je bil klub namenjen samo Ljubljani, kjer smo kompaktna masa. Današnje politične prilike, ostro odločilnega boja med nacionalno in med federalistično idejo pa zahteva, da spoznamo politično mišljenje in udeleževanje vseh nameščencev v naši stroki in da apeliramo na pomoč vseh. Zavedamo se, da nista naš tovariš in naša tovarišica v manjših krajih nič manj poklicana, da podpreta delo za našo idealno stvar, kakor so zato poklicani drugi stanovalci. Vsaka pošta v naši domovini je lahko žarišče državne misli. Vsaka beseda naše uradnice pri linici in našega raznašalca na

njegovih obhodih, izgovorjena v prid državne misli, lahko kane na rodovitna tla. Zato vabimo v klub vse nameščenice, ne glede na spol, čin in starost. Pristopi naj sleherni pristaš, hkratu naj pa tudi podpira z vsemi svojimi silami krajevno organizacijo JDS. Dolžnost vsakogar je, da privede tudi zadnjega omahljivca na pravo pot. Pridobimo za našo idejo vse, da med nami ne bo ljuljkec. — Če bi ta okrožnica samo vabila v demokratično stranko privatnim potom, bi ne bilo nič ugovarjati, toda razvijala se je očitajno pod Debeljakovo patronažo, dasi pozivljajo poštne uslužbenke na boj zoper ljudi, ki se imenujejo sovražniki države, je torej čisto fašistovski proglas, ki navaja državne uradnike k denuncijanstvu in jih navaja k zlorabljanju uradne dolžnosti in poslov v strankarske namene in ključ v boj zoper drugomisleče. Z vednostjo in moralno podporo poštne ravnateljstva se je na ta način skušalo poštne uradnike zapeljati k aktivni udeležbi pri teroriziranju opozicijskih strank in zlorabi zaprisežene službene dolžnosti! Ali sme tak ravnatelj ali smejo taki uradniki ostati še delj na svojem mestu? Da bodo kršili pismo tajnosti, da ne bodo raznašali časopisja, da bodo prekinjali telefonske razgovore in ovirali redno poštno službo v prid Žerjave? Imena poštne uslužbenke, ki so ta fašistovski oklic podpisali, so: Tilen Epih, Alojzij Delkin, Janko Tavzes, Valentin Goljar, Tilka Jakova, Andrej Kerševan, dr. Joško Lehar, Karla Modičeva, Ivan Podgornik iz Ljubljane; Zorko Lichtenacker iz Brežic, Ivan Mohar iz Kresnice, Bernard Naglič in Jakob Novak iz Maribora in Franjo Urbič iz Sv. Lenarta v Slov. Goricah. Ti uslužbenki z ravnateljem vred, ki je v uradnih urah v uradnih prostorih izpolnjeval moralno glavni krivec, in ki je trpel, da so se v uradnih urah in v uradnih prostorih izsiljevali podpisati za vstop v Žerjavovo stranko pod grožnjo, da bodo nepodpisovalci poslani v Makedonijo, naj gredo služiti k Žerjavi, ki naj jih odselej plačuje, prebivalstvo pa energično zahteva, da se na pošti napravi red, da se spoštuje zakon in da se odstrani vse, kar je gnilega. Še danes, ko imamo novo vladno, je peša celj dopolnila ovirala telefonske zveze z Belgradom, češ da je pokvarjena, na poziv pa, da naj da na razpolago progo skozi Zagreb, je odgovorila, da so predložene banke, ki imajo po nazorih pošte prednost pred časopisjem! Upamo, da bo pošta pod novo vladno postale zopet državni in ne orjanski organ, kakor je bila pod Debeljakom!

+ Na poštnem čekovnem uradu je došle tudi vodil posle Žerjav. Imel je nastavljenega uradnika, ki je izpolnjeval tu njegove »upute«. Ta uradnik — dobro znan! — je vodil celo seznam vseh tistih naših ljudi, ki so potom čekovnega urada nakazovali kakšne vsote našim organizacijam in zavodom! Kakor iz vse uprave, morajo Žerjavini organi, ki so kršili svoje službene dolžnosti, izginiti tudi s čekovnega urada, da se vzpostavi avtoriteta države in zakona. Izven urada naj bo vsak, kar hoče, magari Kinezar, v uradu pa je edina njegova stranka postava.

+ Radikalni sluga dr. Žerjava. Kaka je zveza dr. Sajovca z Žerjavom, pove več kot potreba dejstvo, da je dr. Sajovce kot zaupnik radikalne stranke za Slovenijo svoje referate o stanju radikalije v Sloveniji dajal tik pred odposiljativjo na vodstvo v Belgrad v pregled in popravilo dr. Žerjavu. Da sta ga skupno prikrojila v prid Žerjavu, je razvidno iz »mogočnega« napredka radikalne stranke v Sloveniji, ki napravi na radikalne prvake ministre in poslance v Belgradu tak vtis, da radikalni pri bodočih volitvah sami sebi ne prisojajo niti enega mandata v Sloveniji. Kdo na svetu je še imel Sajovca za politika, pač najmanj tisti, kdor ga najbolje pozna!

Dopisi.

Vrhnik. Z ozirom na dopis v »Jutru« od četrtke, moramo resnici na ljubo konstatirati sledeče: Namisljeni sin klerikalnega obrtnika iz Verda se nahaja pri vojaki v Srbiji. Z revolverjem je pa streljal D. F. član tukajšnjega »Sokola«, ki ste ga ovadili orožništvo — kakor je razvidno iz dopisa — po postu seveda, misleč, da je »Orel«. Mojsirska spretost vašega ovadništva je to pot zadela »negodnega ptica« — uštega — gnezda.

Vrhnik. — Vastanovni občni zbor Orjune. »Ješ, kaj so pa ti naredili, da jih žene toliko žandarjev,« tako je rekla stara mamica, ko je videla v nedeljo sprevid Orjunašev iz Vrhnikega kolodvora. 48 Orjunašev, med njimi eden domač v uniformi, 8 domačih neuniformiranih in drugi tujci, vsi obdani spredaj in zadaj od orožnikov, korakajo v sokolsko štalo, kjer se je vršil občni zbor. Bil je to res pogreb bivšega režima. Samo toliko, da se otme Orjuna na Vrhniki pozabljenosti in zapike v zgodovino od Žerjava imenovane »črne« Vrhnike.

Rake z okolico. Po srečno prestopih volivnih borbah se zopet vračamo k »gospodarstvu«. Zato naznanjamo, da imamo na prodaj še dosti pristnega »dolenčka«. Kupci se ne oglašajte pri krških »purgarjih«, ampak naravnost pridite do vinogradnikov na Rako. Vozna pošta v pondeljek, sredo, petek opoldne, s Krškega brzojavna zveza.

Podgrad pri Novem mestu. Shod SLS pret. nedeljo je bil izborni obisk. Poročal je g. župan Vovk in tajnik Munda. Podgrajski fara bo pri obč. volitvah 3. avg. volila z veliko večino SLS. — Tudi SKS in JDS sta hotela ta dan na Podgradu prirediti shode. Ker je pa ljudstvo po končanem shodu SLS odšlo domov, so morali oditi tudi samostojni in demokratiški govorniki.

Loški potok. V nedeljo se je tu vršil v društveni dvorani izredno dobro obiskan shod. Poročal je posl. Brodar o težkem, a vztrajna v svojem kršč. soc. programu. Na mističnega njenega programa. Kaj spretno je poslanec pregledal mreže republikanske Prepeluhove stranke, ki so že tako načete, da najdebeljši somi že uhajajo. Posl. Škulj je kazal na politično delo SLS, ki je vedno vztrajna v svojem kršč. soc. programu. Na uspehih, ki jih je žela SLS v koč. okraju, je poslanec razdobil ugovore nasprotnikov, ki agitirajo s krilatico »kaj so klerikalci naredili«. Shod je izvenel v navdušeno zaupnico Jugosl. klubu.

Draga pri Čabru. Shod SLS se je vršil tu v nedeljo. Ob prav dobri udeležbi je poročal poslanec Škulj. Navzoče ljudstvo je obsojilo početje JDS, kar bodo pokazale najlepše bodoče obč. volitve, ko bo padel sedaj v občini vladajoči župan JDS, bivši samostojnež. Jugosl. klubu se je glasno izrekla zaupnica.

Kako je na Sv. Gori in v Gorici?

(Dopis z Goriškega.)

Na Sv. Gori pridno zidajo novo veličastno in mogočno cerkev in nov samostan. Vsak dan dela čez 100 delavcev, včasih pa tudi do 160 in 180, kakor paš dopušča delo na polju. Cerkev bo nad 60 m dolga, njena kupola nad 30 m visoka in zvonik nad 40 m visok. Kakor se zatrjuje, bo cerkev že to jesen pod streho.

Pred več kot dvema mesecema sta zapustila Sv. Goro slovenska frančiškana p. Kapistran in p. Oton. Pridobila sta si premnogo neprecenljivih zaslug za ta sv. kraj. V najtežavnejšem času, v vsem pomanjkanju, z lastnimi rokami sta delala, se trudila in vztrajala, da sta popravila in pozidala stari samostan in postavila novo zasilno kapelico. Nabavila sta tudi štiri krasno doneče bronzaste zvonove. Pa poslovi sta se morala od prelubega kraja in dobrih ljudi. In še zmiraj sta pri Goričanih, bližnjih in daljnih, v neizbrisnem spominu. In ljudje so na dalje prihajali na Sv. Goro, pa zopet odhajali z boleščjo v duši, ker niso mogli razumeti novih italijanskih patrov.

Na mnoge prošnje cerkvenih in redovnih predstojnikov se je odločil preč. p. provincial v Ljubljani poslati dva slovenska frančiškana p. Zofronija iz Brežic in p. Ruperta iz Ljubljane na Sv. Goro, ki naj bi tam delovala v dušni blagor goriških Slovencev. In imenovana sta že dospela na svoje novo mesto.

Tudi na Kostanjevici pri Gorici pridno popravljajo cerkev in samostan. Cerkev bo v najkrajšem času dograjena; samostan pa, ki je bil vsled vojske silno porušen, je še malo popravljen. Samo v »burgu« je mogoče stanovati. Prejšnja obednica je prirejena za kapelico. Na Kostanjevici sta sedaj dva slovenska frančiškana in dva italijanska.

Cerkev sv. Ignacija v Gorici ni veliko trpela v vojski, pa ker razbite strehe niso dolgo popravili, je začel omet v cerkvi odpadati. Vsled tega so slike močno trpele. Več je trpela stolnica v kateri je padel ves strop na tla. V kratkem jo bodo začeli popravljati. Prva cerkev v Gorici pa je bila popravljena in prenovljena cerkev sv. Antona. Čisto porušena je uršulinska cerkev. Kupila je sedaj to s samostanom vred mestna občina goriška. Uršulinke pa zidajo sedaj cerkev in krasen samostan z mnogimi šolskimi prostori zunaj mesta. Skoro nič pa ni trpela kapucinska cerkev. Tu so sedaj mesto izgnanih slovenskih kapucinov italijanski.

Tudi v okolici Gorice je silno malo cerkva popolnoma popravljenih. Ljudstvo je po večini ubožno, vladna pomoč premajhna in nezadostna. Vendar pa je upanje, da bodo goriški Slovenci svoje cerkve in tudi vsa druga svoja poslopja v nekaj letih popravili in prenovili.

P. R.

Dr. Vinko Gregorič:

Vzroki krize v ljubljanski bolnici.

Da bo občinstvo poučeno o vzrokih te krize, oziroma o neobhodni potrebi redukcije bolnikov v zavodu, katere ni kriv niti inspektor ministrstva za narodno zdravje, dr. Katičič, niti ravnateljstvo bolnice, podam sledeča pojasnila:

Državni proračun je bil v narodni skupščini sprejet koncem marca 1924. Za bolnice v Sloveniji je bila določena svota 15.756.000 dinarjev, od te svote se je interno dodelilo za ljubljansko bolnico od 1. aprila 1924 do 31. marca 1925 4.000.000 Din. S tem zneskom mora uprava ljubljanske bolnice do 31. marca 1925 izhajati in je za vsako prekoračenje te svote ravnateljstvo osebno in materijalno odgovorno.

Ravnateljstvo je bilo tedaj primorano prilagoditi se tem razmeram in upravo zavoda

da tem razpoložljivim sredstvom urediti, imelo je tedaj okroglo 330.000 Din mesečno na razpolago. Plače nastavljenecov in popravila poslopij na pridejo v poštev. Umožnosti s svojimi zavodi ima lasten kredit.

Ravnateljstvo bolnice je bilo umevno o dovoljenem kreditu pozneje obveščeno in se ni moglo že meseca aprila in maja prilagoditi novemu kreditu, torej ni moglo izdatke z reduciranjem bolnikov že aprila meseca znižati. Ravnateljstvo je bilo obveščeno o novem kreditu meseca maja. Meseca aprila je bilo povprek 530 bolnikov na dan v oskrbi. Redukcija se je sicer takoj majnika meseca pričela, vendar ni bilo mogoče odpraviti toliko bolnikov, da bi se ono stanje doseglo, ki odgovarja razpoložljivim 330.000 Din na mesec. Redukcija se je morala polagoma vršiti, in tudi danes še ni doseženo število možnih bolnikov na dan, ker sploh to ni mogoče, če se zavodne oskrbe nujno potrebni bolniki dan za dnevom oglašajo. Zaradi tega so stroški v mesecih april, maj, junij narasli na 1.177.992 Din, torej za okroglo 178.000 dinarjev več, preko razpoložljivih 330.000 Din na mesec. Na razpolago je torej še 4.000.000 dinarjev manj 1.177.992 = 2.822.008 Din ali okroglo 313.000 Din mesečno za ostalih 9 mesecev do 31. marca 1925. Iz tega kredita mora ljubljanska bolnica, h kateri pripada tudi otroška bolnica in prosekura, kriti sledeče potrebščine: 1. hrana za bolnike, 2. hrana za strežniško in drugo osebje, 3. premog, 4. zdravila in obvežila, 5. inventar, 6. vodo, plin, mestno elektriko za aparate, 7. pogrebe, 8. potrebščine kotlarne, 9. nabava in poprava instrumentov, 10. perilo, 11. razna nakazila primarijev za pisarno in hišne potrebščine. Ker se na more redukcija bolnikov tako hitro in temeljito izvršiti, kakor bi bilo to z ozirom na razpoložljivi kredit potrebno, se tudi redukcija strežniškega osebja ni mogla v istem razmerju izvršiti. Mesečna potrebščina za poprej navedene točke znaša: 1. Hrana, če računamo povprek samo 10 Din, kar je pa zelo nizko, na dan in bolnika, pri 250 bolnikih dnevno na mesec 75.000 Din. 2. Hrana strežništva in uslužbenecov nizko računano 16 Din za osebo dnevno pri 170 osebah mesečno 81.600 Din. 3. Premog povprek 22 vagonov na mesec, vagon 3600 Din, pri lastni vožnji 83.600 Din. 4. Lekarna, obvezila 40.000 Din. Poleg tega mora bolnica prehraniti še nastavljenecov drugih zavodov in pomožne zdravnike, skupaj 38 oseb za ceno 16 Din na dan, kar je pa očitno veliko predrago, kar zdrav človek zaje gotovo več kot 16 Din na dan. Ta potrebščina znaša tedaj brez hrane nastavljenecov pri drugih zavodih 230.000 Din mesečno, in to pri tako nizkem številu povprečno 250 bolnikov na dan. Za vse drugo, vodo, plin, elektriko, pogrebi, instrumenti, perilo, nakazila primarijev, inventar, kotlarne ostane na razpolago še 33.000 Din, kar pa za vse te ostale potrebščine pod nikakoršnim pogojem ne zadostuje. Posebno na nabavo perila in instrumentov se misliti ni. Vsi dohodki bolnice, ki jih plačujejo pacienti in tudi razredni, bolniške blaginje itd., se morajo oddati državi blaginji in ne sme uprava s temi dohodki razpolagati.

Iz tega je razvidno, da je kriza ljubljanske bolnice neozdravljiva, dokler ne dobi zavod svojemu obratu primernega kredita. Nadalje je razvidno, da ne more biti na vseh oddelkih skupaj v oskrbi več kot 250 bolnikov na dan, in se mora, ako neče uprava zabresti v zanj skrajno neugodne prilike, sprejem bolnikov do skrajnosti omejiti. Tega pa ni kriv inspektorat, tudi ne ravnateljstvo, kriv je nezadosten kredit.

Otroška bolnica s svojimi okroglo 30 pacienti dnevno pa v tem računu še ni započena. Občinstvo naj blagovoli iz teh podatkov presojati krizo v ljubljanski bolnici, ki potrebuje izdatne pomoči za redne svoje potrebščine kot humanitarni in učni zavod, za zdravniški naraščaj, izdatne pomoči, pa tudi za izredne potrebščine, to je za temeljito popravilo poslopij, ki se je iz umljivih razlogov med vojno in po vojni zanemarjalo, in za temeljito nadomestilo inventarja, posebno perila, kuhinjskega in jedilnega orodja, instrumentarije itd. Da se doseže ta namen, bi svetoval sklicanje ankete, ki bi imela nalog baviti se s tem vprašanjem, obnem pa tudi z vprašanjem reforme bolnične vobče, ki je nujna potrebna, ako nočemo zaostati. Prebivalstvo je kapital države. Čim bolj zdravo je prebivalstvo, tem večji je kapital države, tem večje obresti tega kapitala, to je delo zdravja prebivalstva. Za vsako državo je življensko vprašanje, da čuva kot punčico v očesu institute, ki čuvajo zdravje prebivalstva.

Smrtna nesreča pod Triglavom.

V noči od sobote na nedeljo se je pripetila pod Triglavom smrtna nesreča. Zahtevala je kot žrtve vodnika iz Mojstrane, A. Hlebanjo. Očividce nam je o dogodku dal sledeča pojasnila:

Prišli smo v soboto 26. VII. pred večerom v koč na Kredarici. Kmalu za nami vstopi vodnik A. Hlebanja, krepak, postaven, 35 leten mož, doma iz Mojstrane. Peljal je g. Stasnyja iz Aljažvega doma preko Luknje na Triglav. Prišel je na Kredarico, da pripravi prenočišče za večjo družbo, ki je še isti večer nameravala priti gori. Okrog 8. ure je še sedel v kuhinji in pil kozarec vina. Ni bilo videti, da bi bil utrujen in je klub megleni noči, za-

gotavljal, da pojde skozi Kot v Mojstrano. »Kar tudi doli pod koč, potem se pa podričam po snegu in v par urah sem doma«, nam je šegovoril. Strašili smo ga z dežjem in viharjem, ki so je že bližal in oskrbnica sama mu je zelo odsvetovala. Ko sem odšel k počitku, je vodnik še prisedel k večji družbi in bil zelo dobro volje. Nato je vzel palico in odšel. Oskrbnica je mislila, da je šel k počitku. Okrog 9. ure v nedeljo dopoldne vstopi v koč neki lovec s sporočilom: Hlebanja se je ponesrečil! Pod Kredarico leži v skalah. Hiteli smo ven. Par korakov od vrat je strmina, kjer je v globokini ležalo truplo pokojnega Hlebanja. Nesrečo smo si mogli razložiti na ta način, da je vodnik stopil v megli morda le par korakov predaleč od koč in je omahnil v globoko.

Pokojni vodnik je sam gotovo na stotine turistov prepeljal prek onevarnih strmin in prepadov. Našel pa je smrt, kjer je gotovo ni pričakoval. Blag mu spomin!

ŽERJAV JE DOIGRAL — ŽERJAV JE ŠEL.

Beleške.

»Kaj misli storiti dr. Korošec s prosvetnim ministrstvom?« Tako se vprašuje snočnji »Narod« in bere dr. Korošcu dolge levite, kaj mora on vse storiti kot prosvetni minister. — Kar je poštenih slovenskih staršev, pričakujejo vsi, da bo dr. Korošec kmalu bral levite »Slov. narodu.« Jih lahko bere čisto na kratko. Kar stare šolske rede naj potegne iz miznice in jih uveljavi, pa bodo zadovoljni učitelji, bodo zadovoljni profesorji, najbolj bodo zadovoljni pa slovenski in hrvaški in srbski starši. »Narod« naj pa bere svoje levite, komur hoče, poslušal ga itak nihče ne bo. Čemu neki? Saj je »Narod« molčal, ko bi bil moral brati levite uničevalcu prosvete Pribičeviću, ki je smatral ministrstvo prosvete samo za strankarsko agencijo.

»Največji zločinec na narodni prosveti.« To ni novi minister prosvete dr. Korošec, ampak tako imenuje »Slov. narod« — Ljubo Davidovič. Nota bene — S r b a Davidovič! Tako imenuje ta ogabni list človeka, ki si je pridobil največ zaslug za ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani! Mi se pa bomo za to nesramnost, takoj oddolžili in pravimo: Največji zločinec na narodni prosveti Slovencev je dr. Žerjav, ki je izjavil, da je vsak, kdor še danes dela za Slovenstvo, »protidržaven element«! Delati za Slovenstvo se pa pravi danes toliko, kakor delati za Jugoslovanstvo, sicer ne za Žerjavovo »jugoslovanstvo«, ki naj bi njemu osebno pomoglo do moči in veljave in do vladne nad Slovenijo s pomočjo drugih, ker je sam preveč zanič, ampak za tisto Jugoslovanstvo, ki ne bo nikomur kratilo njegovih pravic, ki bo spoštovalo vse, kar kdo ima, in ki bo to, kar kdo ima, tudi lepo razvijalo v skupno korist. To bo Jugoslavija, ne pa tisto spakdrano Žerjavovo bitje, ki bi se bolje imeenovalo »žerjavcekinija«, ne pa »Jugoslavija«. Če bo dr. Korošec naučil slovenske učitelje, naj naše otroke zopet vzgajajo v narodnem duhu — in to jih bo naučil — ne pa v duhu laškega fašizma in v duhu orjunaških kol in sokolskih surov, mu bo cela Slovenija iz dna srca hvaležna. Mi zahtevamo stari red, ko je šola bila šola, in ne sokolsko ali pa orjunske fašistovske vežbališče. To pa je iz slovenske šole napravil s svojo kliko dr. Žerjav in zato je ravno on »največji zločinec na narodni prosveti«, ne pa Srb Ljuba Davidovič!

Ata. Tako te dni ata ni bilo nikamor na spregled. Ostali so lepo doma, kajti naš ata so korajžerni mož. Samo predpoldan so šli ven, pa ne dalje kot do rotovža. Tam so se ustavili pred magistratom. Pa so ga gledali. Gledali so tisto staroslavno poslopje in mlade ljudi, ki so hodili v poslopje in iz poslopja. Pa so vzdihovali vselej, ko so gledali to mladino: »Oh, wenn der Bleiweiss — oh, wenn der Bleiweiss — Gott hab ihn selig!« V težkih spominih na nekdanje dni so se ata ustavili pred ednim »štantom«, ki je še pred magistratom ostal. Tam so gledali proso za tiče, trpotčevost listje za kašelj in lafendel za mole. Popeljnov ni bilo. »Se niso suhi,« je rekla ženska. »Pa bi jih še en malo namočili,« so dejali ata. Pa se je ženska nekaj posmejala, pa rekla: »Ata, pejte »zum Maček, zu die weltberühmte,« tam se boste že pozdravili. Potlej bodo pa že popeljni suhi.« In res so jo ata zavili »zu die weltberühmte, tam za vodo«. Ko so vstopili, je vse umolknilo. Vse jih je gledalo. Pa so sami neznani obrazi! »Dös san lauter Schneider, lauter krejči,« so dejali ata in so poklicali »plačate. Da bi se pobahali, so položili na mizo cekin. Pa je prišel k mizi mladenič, vzel cekin, ga obrnil sem, ga obrnil tja, pa je začel: »Ta zlat je kova znanega, dohtar Žerjava samega — ata, dajte dinarje! Takih »cekinov« je tam za vodo kar na kupe!« Ata so vzeli cekin nazaj, ga poduhali, potem so rekli »Saj rest!« Potem so pa nekaj zakleli nad tako čudno »regirung«, ki trpi take cekine in so odšli. In so še enkrat zakleli, da jih nikamor več ne bo, dokler bo taka »regirung«. »Lauter Schneider, lauter krejči,« so godrnjali celo pot, dokler niso prišli domov, se vlegli in sladko zaspati.

»Maček, der weltberühmte.« Ko so bili »klerikalci« brez vlade in dr. Žerjav s svojo »Orjuno« vred na vrhuncu moči, je »Jutro« poslalo »klerikalce« zum Maček, dem weltberühmten, tam za vodo, da se »okrepčajo.« — Sedaj je povabljen tja tudi dr. Žerjav. Postrežen bo izborno. V petek zvečer posebna specialiteta: »Orjuna omelette mit Schneider (Krejič)-sauce«.

Poseben šopek. Ko se je vračal dr. Žerjav iz Belgrada v Ljubljano, ga je pričakoval na kolodvoru »Jutro« g. Macafizel in mu poklonil šopek iz krasnega kislega grozdja.

Kdo bo gerent ljubljanske občine? »Klerikalni prenapetosti« so uganili tam nekje za vodo, da bo novi gerent ljubljanske občine dr. Perič, samo da se bodo klerikalci jezili. Tako je poročal »Narod«. — Danes se »klerikalci« ne bodo prav nič jezili, pač pa je dobil »Slov. narod« tuš, da šklepeče z zobmi.

Zmagovalna pesem. »Danes in jutri se bo razlegala iz klerikalnih grl zmagovalna pesem,« pravi »Narod«. Zakaj pa ne? Kaj se ni razlegala »zmagovalna« orjunska himna tako dolgo po »Zvezdi«, da je postal celo sit že g. Krapež in je svoje podjetje prodal, samo da se enkrat odpočije ušesa od »zmagovalne« himne? Razlegala pa se ne bo v resnici zmagovalna himna samo iz »klerikalnih grl«, ampak iz grl vseh poštenih in dostojnih Slovencev, ki so še ohranili nekaj čuta za pravico in za zakon. Ta himna bo donela sicer nasilnikom od včeraj nekoliko po ušesih, našla pa bo iskren in navdušen odmev v srcih vseh ljudi, ki nasilje odklanjajo in ki pravijo, da se mora pri nas po nekaj bridkih letih »cekinovanja« vpeljati zopet vlada zakonitosti in pravice. »Zmagovalna pesem« ne velja »klerikalcem«, ampak velja razžaljenemu pravemu čutu, ki mora zopet priti do veljave.

Netočno poročanje. »Slovenec belgrajski« dopisnik samo laže in goljufa, pravita ata in »Jutro«. V nedeljo je »Slovenec« ljudi tako »nalagal«, da je celo »Jutro« priredilo posebno izdajo z listo novih »klerikalnih« ministrov.

Dnevne novice.

— Volivcem šmihel-stopiške občine Zadnji »Kmetijski list« me hvali kot najboljšega župana. Hvala lepa za poklon, gospodje! Vem, da mi ne morete ničesar slabega očitati, ker sem povsem storil svojo dolžnost, zato sedaj zavijate, da me hočejo »klerikalci« odstaviti in mi Samostojni obljubljate svojo pomoč. Trdite, da me boste Vi volili za župana, da bi s tem več ljudi vjeli na svoje limance. Da me hočejo »klerikalci« odstaviti, je čisto navadna laž. Koliko je pa dati na Vaše obljube, se je pokazalo pred 3 leti, ko ste pri volitvi župana snedli svojo besedo. Jaz sem in ostanem pristaš SLS. Ker sem po Vaši izjavi najboljši župan in me hočete imeti še naprej za župana, morate pri volitvi 3. avgusta na vseh starih voliščih: v šmihelu, Stopičah, Vavtavi in Podgradu vreči kroglico v drugo skrinjico, S spoštovanjem. — Alojzij Vovk, župan in posestnik.

— Naši župani: V Toplicah pri Novem mestu je izvoljen za župana Adolf Pečjak, odločen pristaš SLS. Tudi eden občinskih svetovalcev je naših. V Sori je znova izvoljen za župana Franc Lušina, Groteče, za obč. svetovalec Janez Filic in Janez Čarman. Vsi odločni pristaši SLS in vsi izvoljeni soglasno. V Spodnji Slivnici je izvoljen za župana pristaš SLS Anton Juša, Veliko Mlačevo 19.

— Po intervenciji Jugoslov. kluba sta bila iz kadrovske službe odpuščena letnika 1899 in 1900 in sicer oni, ki so služili v avstr. armadi. Jasnno pa ni bilo, če označeno ugodnost uživajo tudi dijaki. Komanda dravske divizije v Ljubljani je odločila, da se označeni odlok min. za vojno in mornarico na di-jake one, ki imajo takozvani dijaški rok ne nanaša. Poslanec Škulj je ponovno interveniral pri ministru za vojno v prilog dijaškemu roku, nakar je ministristvo vojne odločilo, da se dotičnim letnikom — dijakom istotako prizna označena ugodnost.

— Katoliško zavednim dekletom je namenjen Dekliški dan v Mariboru 9. in 10. avgusta t. l. Vsako prosvetno, orliško in žensko društvo naj bi poslalo tja vsaj eno zastopnico, če ni več mogoče. — Izkaznice, ki dajo pravico do polovične vožnje, vstopa k vsem zborovanjem in slovesnostim ter orliški akademiji in znižane vstopnice k gledališki predstavi, prodaja pisarna Prosvetne zveze (Miklošičeva cesta 7, Ljubljana) po 6 Din. Pridite ponje pravočasno, da bo mogoče dobiti še nove, če teh zmanjka. Po pošti jih pošilja le, ako pošljete vnaprej denar in točen naslov.

— Splošni vpokojenci neugodni rentniki In vdove. V nedeljo, 3. avgusta ob 10. uri dopoldne se vrši v Mestnem domu v Ljubljani shod vpokojencev. Na ta shod se vabijo vsi zgoraj imenovani. Vabljeni so tudi gosposodi narodni poslanci, ter vsi odločujoči gospodje, kateri so pripravljali delati nato, da se beda vpokojencev omili ter vendar že enkrat uredijo njih pokojnine in neugodne rente. — Odbor koaliranih društev vpokojencev.

— Pretrgana telefonska zveza. Včeraj je bila telefonska zveza z Belgradom ves dopoldan pretrgana. Zakaj?

— Manevri na Hrvaškem. Iz Zagreba poročajo, da se vrše v območju 4. armadnega poveljstva letos meseca septembra prvič po prevratu zopet manevari. In sicer se vrše od 1. do 10. septembra garnizijske vaje, od 10. do 20. septembra divizijske in od 20. do 30. septembra armadne, le-te med Bjelovarom in Varaždinom.

— Planinska veselica v Seleh pod Ratitovcem je vzlic klavernemu vremenu v nedeljo 27. t. m. povoljno izpadla. Tujih gostov, ki so bili v velikem številu namenjeni, je bilo malo (le Kroparji so prišli številni, nad 20), vendar je tudi udeležba bila povoljna. Spored (petje domačega zbora in godba, govora g. svetnika Andreja in č. g. J. Hafnerja) se je lepo domače razvijal. Tudi gmotni uspeh ni slab, vendar še dosti manjka, da bo dosežen cilj: nakup oprave za Krekovo kočjo na Ratitovcu. Dobrodošel vsak dar (na naslov Podružnice planin. društva v Seleh).

— Rodbinska žaloigra. Žrtev domačih sporov je postala posestnikova žena Marija Gruden iz Škofelje pri Ljubljani. Mož, ki se rad napije, je povzročil že več preprirov in pretepev v družini. Ko je prišel v nedeljo zopet pijan domov, se je sprl z ženo, ki mu je bridko očitala njegovo pijančevanje in zanemarjanje sebe in družine. Mož je potegnil v jezi nož in ga je zasadil ženi v prsa. Težko ranjeno so prepeljali v bolnišnico in upajo, da bo okrevala, ker rana ni smrtno nevarna. Ko je mož videl, kaj je napravil — brzkone je bil uverjen, da je ženo zaklal do smrti — je pobegnil od doma. Ko je pritekel do proge dolenske železnice je prihajal ravno vlak iz Ljubljane. Mož je skočil v jezi in obupu v zadnjem hipu, tako da je bila vsaka pomoč izključena, pod stroj, ki ga je pretrgal na dvoje.

— Ponesrečen doček. Devetletnega posestnikovega sina Franceta Dremelj iz Dragomelj je udaril domač konj s kopitom po glavi. Fant ima zelo težko poškodbo.

— Pazite na otroke! Dveletni sin zidarskega pomočnika Vladimirja Serajnika v Begunjah pri Radovljici na Gorenjskem je staknil steklenico ocatove kisline in je napravil precej močan požirek. Dečka so prepeljali takoj v bolnico, vendar pa bo težko okrevati.

— Šah. Na svetovni šahovski tekmi v Amsterdamu si je priboril znani šahist Izidor Grob iz Karlovca II. nagrado.

— Izjava uredništva. Kot smo zvedeli, je kot pisec članka »Razmere pri orožniškem poveljstvu« osumljen in na grd način ovaden g. narednik Rigler. Uredništvo izjavlja, da g. narednik Rigler ni z dotičnim dopisom sploh v nikaki zvezi in da ga tudi ni pisal. — Uredništvo.

Koroške novice.

k »Popolna enakopravnost« koroških Slovencev. Avstrijski korespondenčni urad razširja odgovor na poročila nekaterih jugoslovanskih listov, da sta jugoslovanski in avstrijski zunanji minister o priliki zadnjega sestanka razpravljala tudi o slovenski narodni manjšini na Koroškem in da se je dr. Grünberger obvezal, da se izboljša gmotni položaj slovenskih učiteljev in uradnikov na Koroškem in da se v najkrajšem času uredi manjšinsko vprašanje na Koroškem. Korespondenčni urad ugotavlja, da je gmotni položaj slovenskih nameščencev urejen po splošno veljavnih zakonskih določbah. Kar se pa tiče Slovencev na Koroškem sploh, pravi K. u., uživajo v vseh pravnih, kulturnih in političnih vprašanjih popolno enakopravnost! Zato se ministra v svojem pogovoru teh vprašanj tudi nista dotaknila. V svojem pogovoru sta podrobno razpravljala o političnih in gospodarskih vprašanjih in obojestransko ugotovila vseskozi prijateljsko razmerje med avstrijsko republiko in kraljevino SHS. — Takih zatrdil je avstrijska vlada izdala že mnogo, a se moti, če misli, da bo z njimi odpravila slovensko vprašanje na Koroškem. Kadar bomo videli dejstva, bomo verjeli, samo lepih obljub pa smo siti.

Štajerske novice.

š Pri volitvi župana in občinskih svetovalcev v celjski okolici dne 27. t. m. se je dosegel med strankami sporazum, da se je volitev izvršila po proporcij, kakor je že v začetku predlagal klub SLS. Izvoljeni so: od kluba SLS župan in 1 svetovalec, Napredni obč. odbor 2 svet., Socialistična stranka Jugoslovije 1 svet., Nepolitična obč. stranka 1 svetovalec, Splošno socialno delavstvo 1 svetovalec. Tako upamo, da se bo na podlagi tega sporazuma pričelo z resnim gospodarskim delom v največji občini celjskega okraja. — Načelnikom kluba obč. odbornikov SLS okolice Celje je bil izvoljen A. Mihelič.

š Smrtna kosa. V Celju je v noči 26. julija preminul v Gospodu bogoslovec Josip Ban v cvetu svoje mladosti. Zavrtna bolezen je pretrgala nit življenja mlademu, napolnjenemu in splošno priljubljenemu Josipu, ki je stal tik pred svojim ciljem, pred izpolnitvijo svojih svetih želja — tik pred posvečenjem v svetilni stan duhovnika. Kruta roka neizprosne smrti ga je iztrgala iz kroga njegove rodbe in njegovih prijateljev, ki

so ga vsi ljubili in spoštovali kot skromnega in značajnega človeka. Rodbino Ban je zadel s tam druga težka nesreča. Oče pokojnega Josipa, Ivan Ban, jetniški paznik pri okrožnem sodišču v Celju, še vedno ni okrevljal od težkih ran, ki mu jih je prizadela zločina roka ubeglega jetnika 1. junija t. l. in sedaj je odšel iz njihove srede za vedno njih ljubljani sin — bogoslovec Josip. Zvest, da se je Josip preselil iz te doline gorja v lepše, svetlejšje in vedno življenje, naj začeli te nove in sveže rane trpljenja in potolaži žalujoča srca sorodnikov in prijateljev. Naj počiva v miru v naročju svoje rodne grude!

š Umrl je v Mariboru g. Josip Karba, ugleden kmet na Krapji pri Ljutomeru, častni član Ljutomerske posojilnice in tamošnje zveze gasilskih društev, oče gasilstva na Murskem polju. Dobri dušici svetila večna luč!

Najbolj iskani izdelki Mestne lekarne v Zagrebu so: Iron proti slabokrvnosti, Markove kapljice za želodec, Reumatis proti trganju in revmi, dr. Havlička čaj za čiščenje. Da se občinstvu olajša nabava in prihrani poština, je sedaj za Ljubljano in okolice glavna zaloga teh zdravil v lekarni Leustek.

Ljubljanske novice.

Ij Somišljenike SLS v Ljubljani opozarjamo, da so v tajništvu SLS za Ljubljano razgrnjeni volivni imeniki in prosimo, da vsak naš somišljenik iste pregleda ter se prepriča, če je pravilno vpisan. Pisarna SLS za Ljubljano posluje vsak dan od 9—12 dop. in od 5—7 pop. v Jugoslov. tiskarni, II. nadst. Zato naj somišljeniki blagovolijo pregledati volivne imenike ob določenem času. Reklamacijsko postopanje traja le do 6. avgusta, zato je pregled volivnih imenikov nujen, ker je potrebno, da izreklamiramo neopravičene volivce ter vpišemo upravičene, katere je mestni magistrat izpustil.

Ij Ljubljanskim volivcem v vednost. V splošnem prevladuje mnenje, da se volivec lahko vedno reklamira, če ni vpisan v volivnih imenikih. To je sicer res, ker so volivni imeniki stalni. Pomniti pa je treba, da se smejo popravki volivnih imenikov zahtevati še 15 dni po razglasitvi ukaza o volitvah. Nobena poznejša zahteva popravka (vpisa ali izbrisa) ne vpliva na sestavo volilnega imenika, po katerem se bodo vršile že razpisane volitve. (§ 12. zak. o volivnih imenikih z dne 17. 5. 1922 — razgl. v Uradnem listu, št. 67, z dne 24. 6. 1922.) Za bodoče občinske volitve je torej še čas za vlaganje reklamacij do vstetega 6. avgusta t. l.

Ij V Sp. Šiški je obhajal dne 27. t. m. 25 letnico mašništva prečastiti gospod p. Ernest Jenko, superior frančiškanske rezidence. Hvaležni šiskarji so priredili svojemu dušnemu pastirju-jubilantu v soboto zvečer podkočico. V navzočnosti številnega občinstva so zapeli pevci več lepih pesmi, nakar se je gospod jubilar ginsten zahvalil za lepo petje. V nedeljo dopoldne je imel slavljenec slovesno sv. mašo, pri kateri so peli domači cerkveni pevci. Popoldne so se zbrala razna društva v samostanski dvorani, kjer se je vršila pristrčna slavnost. Najprej so gosp. jubilahta pozdravili s petjem, nato je sledila deklaracija in pozdravni govori zastopnikov posameznih društev. Vsako društvo se je spomnilo preč. gospoda jubilara tudi s primernim darilom. Zvečer se je vršil v samostanski dvorani ožji prijateljski sestanek, na katerem je gosp. Orehek orisal življenjepisa gosp. p. Ernesta. Omenil je med drugim zlasti to, da je današnji slavljenec že v rani mladosti izgubil očeta in mater in je zanj kot zapuščen siroto skrbela njegova teta. Po mnogih težavah je dosegel mašniško čast. Govornik je poudarjal tudi njegove izredne zasluge za napredek verskega, kakor tudi kulturnega življenja v Šiški. S svojo ljubeznivostjo in dobrosrčnostjo je gosp. slavljenec pridobil srca mnogih za dobro stvar. Končno mu v imenu vseh šiskarjev želi da mu Bog da dočakati tudi dan zlate svete maše. V prijaznem pogovoru in med prepevanjem pesmi je minula lepa slavnost. Ob koncu se je zahvalil gosp. srebrnomašnik v izbranih besedah vsem, ki so se na katerikoli način spomnili njegove 25 letnice.

Ij »Napredna« Ljubljana. V nedeljo zvečer se je raznesla po Ljubljani vest, da smo dobili novo vladno. Ta vest je vplivala na ljubljansko prebivalstvo kot bomba. Ene je ta bomba dvignila do naravnost razposajeno veselje razpoloženja, druge zopet pa je tako potrla, da jih je izza miz v kavarni »Zvezda« komaj dvignil izpod klopi slavnoznane ciganske kapele »Cekin-marš«. Ta marš je končno živigala cela Ljubljana in vse je kričalo »Cekin-marš!« Taka je bila včeraj »napredna« Ljubljana.

Ij Umrlj so v Ljubljani: S. Rozalija Elizabeta Budja, usmiljenka, 44 let. — Ferdinand Dimoff, dnevničar, 22 let. — Fran Lah, gostilničarjev novorojenček, 4 ure. — Karel Speil, poštni poduradnik v pok., 93 let.

Ij Policijske vesti. Včeraj je bilo vloženih 17 policijskih ovadb in sicer radi kaljenja nočnega miru 1, radi prestopka cestno-policijskega reda 8, radi prekrščenja policijske ure 1, radi lahke telesne poškodbe 2, radi nedostojnega vedenja 1, radi pretepa 2, in po ena radi nošenja orožja brez dovoljenja in radi bega od doma. — Aretiran je bil hlapec Ivan Rebernik na Glincah radi pre-

tepa; ovađena pa sta bila radi cestnega napada Matija Lunar in njegov sin, oba iz Gline.

Cerkveni vestnik.

XXVII. MEDNARODNI EVHARISTIČNI KONGRES V AMSTERDAMU.

Minolo nedeljo se je otvoril v Amsterdamu 27. mednarodni evharistični kongres, katerega sijaj ne zaostaja za predhodniki v Rimu, Londonu in drugih velemestih. Mesto je bilo vse okraшено za zastavami. Kongres se je vršil na velikem Stadionu, katerega je arhitekt Cuyper preuredil v začasno baziliko. Sredi je bil prirejen enostaven, a veličasten oltar, ob strani prestol za kardinala legata in sedeži za druge visoke cerkvene dostojanstvenike. Za oltarjem je bil prirejen prostor za pevski zbor 3000 otrok in sto semeniščnikov. Portal je meril 5 metrov v širino in je bil sijajno okrašen. Kardinal legat Van Rossum se je pripeljal s parnikom »Batavien«. Sprejeli so ga nad vse slovesno in mu prirejali vsot prirčne ovacije. Predsednik kongresa je bil namurski škof Heylen, ki je s spremstvom dospel v Amsterdam v aeroplanu. Sprejemov in slovesnosti so se neoficielno udeleževali ministrski predsednik Ruys van Beerenbouck in drugi katoliški ministri in poslanci. Tudi mnogi protestanti so prišli na prireditve. Sploh se je protestantsko prebivalstvo ves čas zelo lepo obnašalo. Kongres je v celoti kar najlepše uspel.

Amsterdam, 28. julija. (Izv.) Včeraj se je vršilo sklepno zborovanje 27. mednarodnega evharističnega kongresa.

Naznanila.

Organizacija javnih nameščencev somišljenikov SLS. Danes nujna odborova seja ob 8. uri zvečer v običajnih prostorih. Prosim polnoštevilne udeležbe. Važno! — Predsednik.

Prosveta.

pr Koncert na Bledu. Tenorist g. Leopold Kovač, član kr. opere v Ljubljani, in baritonist g. Drago Hrčič, član kr. opere v Zagrebu, privedita v četrtek, dne 31. julija v veliki dvorani Casine na Bledu koncert. Program obsega skladbe domačih in tujih komponistov. Na glasovirju spremlja prof. g. K. Jeraj. Začetek točno ob 9. uri zvečer.

Pevska zveza.

Občni zbor pevske zveze, ki bi se bil moral vršiti 27. t. m. se bo vršil v nedeljo 24. avgusta v Cerkljah na Dol. po redu, ki je bil določen za 27. t. m. Pozivamo zbere, da se dobro pripravijo za nastope in takoj javijo, kolikor še niso, odboru v Ljubljano: 1. kateri dve pesmi bodo peli in 2. kdo vodi zbor. Polovična vožnja po vseh progah je dovoljena. Pišite po legitimacije! Zbori, pošljite gotovo svojega delegata. Če ne more vsako društvo, dometiti se; naj zastopa en delegat vse sosedne zbere! Okrožnih referentov ne sme manjkati! Vozovi od vlaka in k vlaku bodo zelo ceno na razpolago. Priglasiti pa se je treba za nje ali P. Z. v Ljubljano, ali g. Jaklič v Cerkle na Dol., p. Krška vas. Tudi hrano lahko naročite. Priglasite se pravočasno!

Orlovski vestnik.

Belokranjsko Orlovsko okrožje priredi Orlovski tabor na Vinici v nedeljo, dne 3. avgusta. Spored: 1. Ob pol 10. uri prihod in sprejem gostov na Drenovcu. 2. Ob 10. uri pri kapelici sv. Jurija na Vinici blagoslovitev prapora viniškega odseka in sv. maša. (Govori in blagoslovi g. p. prior Učak). 3. Ob 2. uri slovesne večernice v župni cerkvi. 4. Ob 3. uri javna telovadba in govor na telovadišču g. Benetiča (govori dr. Česnik). 5. Po telovadbi prosta zabava in srečolov. Sodeluje Orlovska godba iz Semiča. Prijatelji pridite! Bog živi!

Po svetu.

— Mednarodni katoliški kongres (Ika). Z ozirom na politični položaj v Italiji se je mednarodni katoliški kongres, ki ga sklicuje Ika, iz Benetk preložil v Lugano. Dnevi kongresa (od 15. do 20. avgusta t. l.), program in referati ostanejo neizpremenjeni. Prijave za Benetke veljajo za Lugano. Za prenočišča je preskrbljeno. Cene v Luganu niso višje nego v Benetkah. Prijave sprejema še: Zentralbureau Ika, Zug, Švica.

— Švicarji bodo šli na Mt Everest! Iz Berna poročajo, da abo šla prihodnje pomlad nova ekspedicija nad Mt Everest, obstoječa iz samih Švicarjev. Idejo je sprožil neki znan švicarski alpinist, ki je bil tudi že v Himalaji in ima dostikušen, kako je tam. Člani ekspedicije bodo najboljši švicarski gorski vodniki, stari do 35 let. Starejši ne bo smel biti nobeden. Namesto težkih in nepriljubljenih aparatov za kisik bodo imeli majhne cevce z zgoščenim kisikom. Če bo dihanje postalo preveč težko, jim bodo kisik injicirali v stegna.

— Nagrobni napis. V starem Krakovu na Pomorjanskem je nagrobni križ. Na prednji strani je zapisano: Prehitro je izpil grenčico. Vsak si misli, da je umrl na alkoholnem zastrupljenju. A na zadnji strani je nadaljevanje: tega življenja.

Gospodarstvo.

I. Ogrin:

Naše tarifarne razmere.

Kako brezmiselno, posebn oza naše industrije, trgovino in obrt se je delalo doslej vsled malomarnosti gotovih ljudi pri generalni železniški direkciji v Beogradu, naj povedo nekatere cvetke iz naše tarifne politike, n. pr. neenotna ali ločena železniška tarifa. Preje ko je še bila južna železnica samostojna podjetje, je bilo to mogoče vsaj nekoliko opravičljivo. A sedaj je že leto dni, odkar je južna železnica pod upravo državnih železnic a kljub temu se nič ne stori, da bi se zaračunavanje tarife predručilo. Saj je tako zaračunavanje le v škodo Slovenije, zato naj ostane. G. Mohorič, tajnik trg. obrtne zbornice je v začetku t. l. enkrat javno (Slov. Narod 20. januarja št. 17) obelodanil 2 primera, kakšna škoda in nezmožnost konkurence je za vse naše gospodarstvo. To ločeno zaračunavanje obstoja v tem, da se n. pr. tovar poslan iz Trbovelj na postajo Ježica računa zase po tarifi iz Trbovelj v Ljubljano glav. kolodvor; od tu na kolodvor v Šiško, pa se tarifica za 10 km, če znaša razdalja le pol km, nato se tarifica od tu do post. Trzin, mesto od Trbovelj do Trzina. Tovar, poslan z Ježice na Rakek, stane skoro isto toliko kot tovar, poslan iz Pragerskega na Rakek. Ni dvoma, da je tako nekatera naša industrija, ki baš ne stoji najugodnejše silno prizadeta, konkurence nezmožna in odvisna od tega, ali leži ob progi, ki ji omogoči lahko pošiljatelj po enotnih tarifih. Z januarja t. l. je tukajšnja trg. in obrtna zbornica stavila predlog na glavno direkcijo državnih železnic, naj se vendar odpravijo te križne razmere, a vsled slabe organizacije centralne direkcije železnice leži cela stvar nerešena, Slovenija pa, ki je tu edina prizadeta (drugič se tega ne prakticira) izgublja letno do sto milijonov na preveč plačanih vozarinah.

Niž žalostnejšega pa tudi ni kot takozv. »jadranska tarifa«, na katero je naša država tudi pristala, a le za inozemski tranzitni promet. Tudi tu so naši ljudje močno oškodovani in se tako direktno ubija naša konkurenčna zmožnost, naravnost v posmeh tujcem. N. pr. blago, poslano iz Spilja na Rakek, se računa za 30 odstot. cenejši kot blago iz Maribora na Rakek. Jadranski tarif namreč predvideva 30 odstot. popusta na vozarini.

Ze pred par leti se je pri gori omenjeni direkciji osnoval poseben tarifni odbor, ki naj bi se pečal z vsem tozadevnim delom, a žal do danes ni prišlo niti do konstituiranja tega odbora. Še danes nimamo enotne tarife za celo državo, pač pa se zelo rigorozno postopa, kadar gre za pošiljatelj v južne kraje naše države. Kjer so bivše tarife srbskih železnic ugodnejše za pošiljatelja velja praksa, da se že z odpreme postaje, pa naj si bode ta tudi v teritoriju bivše tarife avstrijskih železnic, račun po tej za pošiljatelja ugodnejši tarifi.

Niž nimamo proti temu, da se je gospod Bavič, sekcijski šef ministrstva trgovine in industrije, tako potrudil na intervencije osebnih interesentov in da se je dovolilo 30 odstot. popusta za izvoz lesa iz Slovenije po železnici preko Gjevglje na Solun, če tudi je ekonomska izguba, da se forsira izvoz lesa iz Slovenije v Solun po ca 1400 km dolgi progi, mesto da bi se za nas pospeševal izvoz na Sušak in bi se odpravile gori navedene gorostasnosti.

Merodajne kroge opozarjamo, da posvetijo svojo skrb tudi tej zadevi.

Anton Peve:

Paša in pašniki.

I.

Smoter vsega napredka je dosež pri najmanjših stroških čim najvišje dohodka. Pri današnji živinoreji se radi skkljuemo na visoke oskrbovalne stroške, vsled katerih baje živinoreja ni aktivna, marveč pasivna postavka v kmetiskem gospodarstvu, — aktivna postavka je le z mnogih vidikov absolutno pasivni gozd. V svrhu zmanjšanja oskrbovalnih stroškov živinoreje čitam med »Kmetiskimi deli v mesecu maj« v Avtonomistu št. 20, 1924 naslednje navodilo: »... Molzno govedo je pasti najboljše samo toliko, kolikor je potrebno, da se živali izprehodijo. Najboljši način izkoriščanja pašnikov je ta, ako travo kosimo ter jo pokladamo živini v hlevu, pri čemur preprečimo škodo, ki jo povzroči živali s pohojanjem trave. Pri molznih dobi-mo največ mleka, ako jih krmimo s tečno zeleno krmno v hlevu ter spuščamo obenem po dve uri dnevno na dirkališče...« Ker je to navodilo od brezimnega pisca in se na strokovnih poljih pod brezimnostjo skriva le šušmarstvo — strokovni spis v političnih listih ne daje izraza političnemu prepričanju pisca, marveč skuša le poton lista stopiti v čim ožji stik z različnimi čitatelji dežele ali mesta, ki se v političnem krogu enega ali drugega lista najštevilnejše zbirajo, — bi se na njega ne ozirali, če bi ne izražal zmote, ki so jo v minulih desetletjih razširjali pri nas tudi mnogi kmetijski strokovnjaki.

V svoji l. 1912 izšli knjigi »Mlekarnstvo s črticami o živinoreji sem na str. 83 napisal: »... Vsakdanje gibanje krave na paši vpliva ne samo na množino, ampak nekoliko tudi na toščobnost mleka, kajti oboje se zviša...« Ker imamo pri nas v Sloveniji najboljše molzno živino v Bohinju, kjer se krave pasejo (krave na Holandskem pridejo vsled mile zime komaj dobra 2 meseca v hlev in so na svetlo najboljše molznice), je to najboljši dokaz, da paša mlečnosti krav pač le koristi — ako le dopolnimo s pokladanjem suhe krme (slame, krepilne krme) zvečer in jutraj v hlevu oni primanjkljaj, ki ga živina ne zavžije zunaj, kadar zmanjkuje paše.

S pašo živine si prihranimo košnjo, prevoz krme, pokladanje krme v hlevu, — vsa dela, ki zahtevajo časa in stanajo denar ter zmanjšujejo čisti donos živinoreje. Na mesto teh stroškov stopijo sicer pastir, spona ali ograja pašnikov, vendar so le-ti znatno manjši od prvih ali predstavljajo enkratni izdelek za več let. Pri dobro kultiviranih, majhnih lastnih ali večjih srenjskih pašnikih obrnimo vso pozornost na ograje in pregraje; živina izkorišča pašnik najboljše, če se pase prosto v številu primernih manjših oddelkih in lesa za ograje pri nas ne manjka — toraj ne vstrašiti se teh stroškov, kadar se jih tudi ne ustrašijo Danci in Holanci, ki morajo skoraj ves les uvažati iz inozemstva. Posebno srenjske pašni-

ke na dobri, tudi za intenzivno kulturo sposobni zemlji, kakršne najdemo še v nekaterih krajih Slovenije je z umno, posebnemu odboru najinteligentnejših mož občine poverjeno oskrbo najtemeljiteje izkoristi, — drugače je pač boljše, da se taki pašniki med občane razdelijo in zemlja na ta način vzame v boljše obdelavo kakor sedaj, ko najdeš na nji prilično poučevati vse plevela in prav malo dobrih trav.

Na dobro oskrbovanem pašniku se pridelava več krme kakor na travnikih s košnjo. Pašniki se navadno odlikujejo z zelo gosto travno rušo, čim bolj gosta je ruša, tem večje število bilk poganja. Vsaka stvar raste v prvi mladosti najhitreje — otrok, mlada žival, mlada trava, — z napredujočo starostjo se rast zmanjšuje in v gotovi starosti popolnoma ustavi, prehajajoč na zbiranje notranjih vrednosti (pri človeku umskih, pri živali gostejših mišic in masti, pri rastlinah semenja), kar se zaključí s preminom ali ob preminu življenjskega bitja. Živina na paši odjeda travo vedno v prvem mladostnem stanju, s čemur se zvišuje donos ruše, — na drugi plati pa molzna krava to mlado travco v največji meri predela v mleko in mlada živina v meso ter nudi tako najvišji donos mleka in mesa, ako jim je te trave v izobilju. Tega dejstva ni mogoče zanikati.

Najbolj razširjen ugovor naših kmetov proti pašništvu obstoja v tem »kje bom pa potem nakosil krmo za zimo?« Celotna ploskev grunta ostane prav tolikšna pri paši kakor pri košnji. Če paseš na enem zemljišču, boš na drugem kosil — pri paši poleti boš kosil za zimo ono, kar bi pokladal živini pri poletnem krmiljenju v hlevu. Slednje obstoji največ v deteljah, ki jo naši ljudje neradi sušijo vsled mnenja, da se brez kozolcev (stogov) najredilnejši deli morajo izgubiti; po severu kozolcev ne poznajo in vendar sušijo deteljo. Čim se pri nas bolj udomači menjalno travništvo v zameno in dopolnilo deteljišč, bo ta ugovor samodsebe izginil.

* * *

g Izvoz Narodne banke s dne 22. julija 1924. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram 15. juliju 1924.) Aktivna: metalna podloga 432.9 (+ 5.5), posojila na menice in vrednostne papirje 1334.0 (— 8.1), račun za odkup kronskih novčanic 1208.2, račun začasne izmenjave 389.9, državni dolg 2966.3, državne domene 2138.3, saldo raznih računov 30.2 skupaj 8500.1; pasiva: glavica in rezervni fond 31.0, bankovci v obtoku 5433.9 (— 48.3), račun začasne izmenjave 389.9, državne terjatve 42.5 (+ 41.7), razne obveze 401.2 (+ 17.7), državne domene 2138.3, azi-ja 63.0, skupaj 8500.1.

g Stanje posevkov v naši državi. Uradni izkaz o stanju posevkov v dobi od 1. do 15. julija t. l. klasificira stanje posevkov med zelo dobrim in dobrim. V mariborski oblasti se računa sledeči hektarski donos: ozimna pšenica 10 met. stotov, jara 9 met. stotov, ozimni ječmen 9, jara 8, ozimna rž 8 met. stotov, jara rž 8.5, oves 12 met. stotov.

g Obtok bankovcev v Češkoslovaški Dne 23. t. m. je znašal obtok bankovcev 7 milijard 563 milijonov češkoslovaških kron. od 15. t. m. sem se je obtok zmanjšal za 166 milijonov češkoslovaških kron.

g Žitne cene v Ameriki. V Chicagi so cene žitu zelo narasle. Cene pšenice se gibljejo okoli 4 dolarja 30 centov za bušel (bušel ima 27 kg). Spekulativni nakupi bazirajo na pesimističnih oficijelnih poročilih o kanadski pšenični žetvi, ki se ceni samo na 300 milijonov bušljev napram 440 milijonom v preletu.

g Ruski izvoz žita. Kakor poroča »Ost-express« je Rusija od 1. okt. 1923 pa do 31. marca t. l. izvozila polom svojega trgovskega zastopstva v Berlinu 1.125.000 ton žita in sicer največ v Anglijo, Italijo in Nemčijo.

g Nemške državne finance. V drugi desetini t. m. so znašali nemški državni dohodki 167 milijonov zlatih mark, izdatki pa 144 milijonov. Presežek znaša torej 23 milijonov. Od 1. aprila t. l. pa do 20. junija je dosegel deficit nemških državnih financ samo 2 in pol milijona zlatih mark.

g Novosadska borza. Nova pšenica 380 do 400 Din, stara pšenica Din 380—400, koruza Din 265—267.50, oves Din 320, moka bazis nuleca Din 580—600, otrobi Din 200—230.

g Ustanovitev osrednjega finančnega zavoda v Avstriji. Vlada izdeluje s pomočjo narodne banke in ravnateljstva večjih denarnih zavodov načrt za ustanovitev centralnega finančnega zavoda, ki naj bi imel namen: ustvariti direkten stik malih in srednjih bank, ki so bile dosedaj glede posojil pri narodni banki izključene — s to banko. Medtem, ko bodo z novim načrtom prejemale vse potrebne kredite tudi male in srednje banke, bo nova uredba dajala tudi recipročno pomoč v slučajih fuzij in denarnih nepravil. »Reichspost« pravi, da so novo idejo pozdravile vse stranke zbornice, ki naj si pri novem zavodu pravočasno zagotovijo čim največji upliv. Ustanovna glavni-ca bo znašala 200 milijard ak, katere polovica bi bila v kratkem podpisana.

g Ustanovitev agencije Ljubljanske kreditne banke v Logatcu. Ustrezajoč želji tamonšnjih interesentov otvorila bo Ljubljanska kreditna banka dne 1. avgusta t. l. v Logatcu agencijo, ki se bo nahajala tik kolodvora v hiši g. Serinija in se bo bavila z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli.

Izpred sodišča.

Ne zakrivajte najdenih stvari. Mlad fant France Plajbes, posestnikov sin na Semičnem je našel 3250 Din gotovine. Ta denar je izgubila Helena Poljančeva. Fant je denar pridržal in ga je skril na neko njivo med visoko rž. Čez nekaj dni pa je šel po denar in nato zbral okrog sebe več tovarišev. Peljal jih je kot pravi fant v gostilno, kjer jih je pogostil s par litri vina. Razdelil jim je tudi nekaj denarja. Svojim tovarišem je trdil da mu je dal denar oče, ko mu pa tega niso verjeli, je trdil, da ga je očetu ukradel. Njegov tovariš Skerjanc pa si je mislil, fant tvoj denar ni pošten

Schicht

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je že 60 let znano kot najboljše in najizdatnejše od vseh vrst pralnega mila.

Pravo samo s „Schicht“ imenom in znamko „Jelen“!

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

20

Steiner, modrijan, pravi: »Srečkati moramo. Robert se za to službo ne bo potoval. Mi trije bomo srečkali. Kogar zadene, ta naj uživa srečo.«

Najprej se posvetujejo, potem pa srečkajo.

Prižgo luč. Pod pehar denejo kos pre-moga, kar naj pomenja: »Ti imaš črno smolo, moj dragi.« Pod drug pehar denejo majhen glavnik, kar naj smešnožalostno govori: »Ti se lahko praskaš.« Pod tretji pehar pa denejo drobtino, kar naj bo zmagoslavno znamenje in pove: »Ti si našel svoj kruh.«

Nato postavijo vse tri popolnoma enake narobe obrnjene peharje na gladko desko in jih hitro in zmešano porivajo sem ter tja, da slednjič nobeden več ne ve, kaj je pod katerim peharjem.

Potem se obrne še vsak trikrat okrog svoje ose, zdaj pa srečkajo.

Steier voli prvi. Premog potegne. Žalostno prikima. Nos in usta se mu zožijo kot pri krogarju.

Pohl, Italijan potegne glavnik. »Praskaj se!« naj to pomenja. Pogladi se po dolgih lasih in poudarja, da je pri sebi vedno gledal na čistoto.

Pek Schulze potegne kruh, zmagoslavno potegne srečko, in postane cesarsko kraljevi selski pomožni pismonoša.

»Edini, ki ima plodonosno obrt,« škripnje Steiner.

»Srečo ima,« vzkligne Pohl.

Schulze pa gleda svoje zmagoslavno znamenje.

»Bojim se,« pravi, »bojim se, da bo trd kruh.«

Osmo poglavje.

Isto popoldne je potoval Robert po megleni cesti sam proti vasi. V mestu je bil, kjer je moral nekaj nakupiti. Bile so samo drobnarije, ki jih je nesel zdaj domov v zavojčku. Gospa Hartmannova mu je dala deset mark in mu trikrat zabčala, naj zahteva v vsaki trgovini potrjen račun. Gospod Hartmann mu je tudi ukazal, da naj plača zanj štirideset mark kot življensko zavarovalnino. Tega pa ni dovolila gospa, češ da se to lahko drugače vplača, dokler se ni blela Kristina vznemirjena obrnila na gospo:

»Mati, s petdesetimi markami ne bo ušel! Meni se zdi, da je tako pošten kot mi.«

Nato je nastal hud prepir. Gospod Hartmann je namignil Robertu, naj gre. Pred vrati mu je izročil štirideset mark in eno marko za hrano. To je bilo mnogo. Robert je kupil za to marko majhno, srebrno srce, ker je hotel Kristini nekaj dati, ko pride domov.

Ob potu so stali visoki topoli. Jesenski veter jih je gibal sem ter tja, da je bilo videti kot velik, čaroben ples. Tam vrsta gugajočih se dreves, ki so se zdela, da si podajajo roke, tam zopet druga vrsta, ki so plesala in pela temne melodije.

Kdor koraka sam v jeseni po cesti ob topolih, mu je tesno pri srcu. Tudi Robert je stopal hitreje, da bi ubežal samoti, ki ga je težila.

Kar strah ga je bilo, kot da bi prežala

nanj izza debelih debel kaka nesreča, kot da bi se mogel iz cestnega jarka dvigniti sovražnik. Temu je bilo krivo to, ker ni nikdar sam potoval.

Zato se je razveselil Robert, ko je došel starega moža in staro ženo, ki sta gotovo prihajala iz mesta. Vsak je nosil nekaj v pisnemem zavoju. Robert je zaostal za nekaj korakov in ju opazoval. Stara sta bila nekako sedemdeset let, korakala pa sta, sicer malo sklonjena, čisto moško. Nagovori jo in vpraša, če gresta tudi v Teichavo.

»Seveda,« pravi mož. »Saj sva iz Teichave. Stari Hellmich sem iz koč zraven Schulzbauerja.«

Robert odvrne, da se pozna še pre-malo v Teichavi, ker je tam šele nekaj tednov.

»Vi ste menda novi posel pri — pri — Pri gospodu Hartmannu,« pravi Robert. Predlaga, da gredo lahko skupaj domov. Stara se spogledata in mož pravi na ta predlog:

»Dobro, če Vam ne greva preveč po-časi.«

Nato so molčali vsi. Robert se jima je čudil. Tako čudno sta se vedla proti njemu! Seveda, ker jima je bil tako tuj.

»Hellmich!« je dejal starček. — Robert se je spomnil, da bi jima lahko povedal, da se pravzaprav tudi on imenuje Hellmich. To bi ju mogoče zanimalo, četudi je bilo ime Hellmich v tem kraju zelo razširjeno. Toda mislil si je, da bi moral potem samo brez potrebe razlagati, da bi lahko začeli po vasi o čem govoriti, zlasti pa, da ni gospodu Hartmannu všeč, če se drugače menuje kakor Winter. Zato je samo pripovedoval, da se je naveličal godčevskega

življenja in da je vesel, da je prišel pod streho. Gospod Hartmann je dober.

Odgovorila nista nič, samo gledala sta predse.

Robert ju je pogledal in videl, da starca ne marata govoriti o Hartmannu ali o kom drugem iz njegove hiše. To je bilo lahko mogoče, zlasti še, ko je bila gostilničarka tako čudna. Takih majhnih sovražnosti je mnogo v vasi.

Nekaj časa koraka Robert tiho zraven starcev. Nato vpraša ženo, če mu ne bi hotela dati zavoja, češ da nima takorekoč nič v rokah in da je vendar mlad in močan, lahko on nosi njeno breme. Ni hotela in se je branila, toda njene stare mile oči so žarele od veselja in slednjič mu je dala zavoj.

»Če Vam bo pa pretežko,« je rekla, »ga dajte kmalu zopet meni!«

Stari Hellmich se ustavi in potegne tobačnico iz žepa.

»Njuhajte z mano!« pravi. Videlo se je, da ga veseli majhna prijaznost, katero je izkazal mladi mož njegovi ženi.

Robert vzame ščepe tobaka, ki se mu je zdel kot resničen dar, ker je bil starec prej tako malih besed, zdaj pa tako pri-jazen.

Vsi postanejo veselejši in stopajo v prijetnem razgovoru po cesti.

»Midva greva,« pravi stari Hellmich, »vsako sredo v mesto, če je tržen dan. Kajti glejte, moja mati tu je zelo željna za-bav.«

»Bodi mi tiho!« pravi žena. Kdo pa ne more ostati doma, če pride sredo? Ti! Ti moraš v mesto.«

(Dalje sledi.)

in prav nič se mi ne bo zgodilo, če ti ga vzamem. In res je pograbil mladega Plaibesa in mu je vzel ostanek, ki ga je še imel, namreč 2125 Din. In prišlo je zopet do delitve in zopet je dobil vsak teh fantičev nekaj dinarjev. Plaibes pa je bil hud in je zadevo ovadil. Ko so zvedeli stariši o tej zadevi, so Poljančevi vrnil denar, sodišče pa je mlade fante za enkrat oprostilo vsled njih nerazsodnosti in ker so delali kar javno in niso skrivali.

Kaznovani ribji tatovi. Dne 6. avgusta so sestavljali na Savi in sicer pri Veliki vasi v

okrajš Litijski sin bivšega župana France Rovšek in pa brata Lajovic splav za prevoz lesa. Med delom so opazili, da prinaša voda mrtve odnose od strupenih snovi omamljene ribe. Fantje so jih začeli loviti in metati na breg. To je videl neki France Bratun, ki jih je tudi izdal. Opazoval pa je ta dogodek baje tudi France Rovšek starejši. Vsled ovadbe so prišli omenjeni fantje in pa starejši Rovšek pred sodišče. Kot glavna priča je nastopil fante France Bratun, ki pa je prvič govoril neresnico, češ, da so ga sosede pregovorili. Dru-

gič pa se je udal in povedal cel dogodek, po resnici, kot se je vršil. Obsojeni so bili vsak na 14 dni zapora starejši Rovšek pa je bil obsojen radi soudeležbe tatvine na 1 teden zapora, oproščen pa je bil obtožbe, da bi imel dinamitne patrone. Mož se je proti tej obtožbi pritožil in je trdil, da je bil res v bližini, ko so fantje lovili ribe in jih metali na breg ob Savi, toda na takem mestu, da fantja sploh ni mogel videti in tudi fanje sami niso vedeli, da je on ob bregu. Sodišče je verjelo njegovemu zagovoru in ga oprostilo.

Meteorološko poročilo.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Velikost oblakov	Nebo, vetrovi	Padevin v mm
27.7. 21 h	734.3	18.5	1-5	p. obl.	—
28.7. 7 h	735.4	18.6	1-7	megla	—
28.7. 14 h	734.2	21.8	2-0	jasno s. vzh.	—

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

sprejme takoj:

1 korektorja-črkostavca
za slovenski jezik

1 korektorja-lajika
za slovenski, srbo-hrvatski, nemški in italijanski jezik.

Ponudbe pismeno.

Boljšo gospodično

(ki govori tudi nemško) išče s 1. avg. kot oporo zakonska dvojica brez otrok. Ponudbe z zahtevki na H. NAGEL, Zagreb, Lašinskih št. 16/1, vila Arko. 4264

Kmečko DEKLE srednje starosti, dobra gospodinja in kuharica, išče službo v župnišču. — Naslov v upravi lista pod št. 4245.

Uslužben očividec.

Pisec dopisnice z gorenjim podpisom naj se v zadevi poškodbe izloženega okna zgleda v pisarni »SVETLA« d. d., Hilsnerjeva ul. 5. 4196

Na hrano in stanovanje se sprejmeta dva gospoda. Istotam naprodaj močan ročni voz. — Naslov v upravi Slovencev pod št. 4266.

Mesar. vajenca

močnega in zdravega, sprejem; pogoj ustmeno. Adolf ZABJEK, mesar in prekajevalec, Poljanska cesta 55.

Več dobro izvežbanih pleskar. pomočnikov

sprejme takoj trdka Brata EBERL nasl. Martine, Černe & Co. družba z o. z., pleskarstvo in črkostavstvo - Ljubljana, Igriška ulica 6.

Enonadstr HIŠA z vrtom in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj prodaja. — Poizve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 4182

SOBA se odda od 1. avgusta do 15. sept. v Nunski ulici št. 3. — 4261

Inserati

v Slovincu imajo za našega trgovca in obrtnika velik uspeh, ker ima ta dnevnik največ naročnikov med našim ljudstvom na deželi. Cene oglašom

v Slovincu

so tako določene, da se lahko naroči oglas že za ceno od 5 Din naprej in je torej insercija pristopna tudi manj imovitim. Ta način reklame se je izkazal že vedno

najuspešnejši!

Lep postranski zaslužek se nudi

potnikom in krajevnim zastopnikom

ki bi hoteli prevzeti tudi še zastopstvo ugledne ljubljanske trdnice. — Pismene ponudbe z opisom dosedanjega službovanja in z natančno navedbo, katere trdnice in stroke sedaj zastopajo, je poslati na upravo lista pod Lep postranski zaslužek.

Ročni voziček

močan, se prodaja na Selu 47.

Avtomobilno zastopstvo I. J. gf. Herberstein Maribor, Gosposka ulica 20 telefon 133

Damsko KOLO

dobro ohranjeno, se vsled preselitve prodaja za ugodno ceno. — Naslov v upravi lista pod št. 4267.

GOZD in NJIVA naprodaj v Senčurju pri Kranju. Naslov pove uprava pod št. 4263.

HIŠA naprodaj v Rožni dolini št. 236, obstojča s 4 stanovanji, prosto čez četr let. — Kje, pove Bartel, trgov. Rožna dolina.

Več starih še dobro ohranjenih štedilnikov za vzidanje prodam. Vodovodna cesta 261, Sp. Šiška. 4260

Hiša z vrtom

do 60.000 Din kupim v okolici Ljubljane. Ponudbe na upravo pod št. 4268.

Za 1. avgust SE IŠČE **MEBLOVANA SOBA** s posebnim vzhodom, brez hrane. — Ponudbe pod »Soba« takoje št. 4240.

Trgovina na deželi

na ugodnem prostoru se takoj kompl. odda. — Pod »Priprazen kraj« na upravo »Slovenec«. 4268

Javna prostov. dražba se vrši dne 6. avgusta t. l. ob 9. dopoldne v Ljubljani, Zvonarska ulica 1. Prodajalo se bo 15 različnih motorjev (motorciklov) — novih in že rabljenih, več dvokoles in motorčkov za montirati na dvokolesa, 16 šivalnih strojev za šivilje, krojače in čevljarje, 3 pisalni stroji, več otroških vozičkov, 4 avtomobili, 2 stružnice za železo, pripravne za male mehanike, 2 električ. motorja itd.

Hlev v najem

za par konj, s prostorom za vozove in mrvo na Zaloški cesti št. 6. 4246

Ia trapist. SIR

z dnevno dobavo — NUDI BOR. SBIL, Kočevje.

Posestvo 23 ha

SE PRODA. Oddaljeno od žel. postaje 7 km. Ima 8 ha neizsekane zrele bukovke gozda. Naslove kupcev pod šifro »Posestvo št. 4226 na upravo »Slovenec«.

Tovorni avto

PRAGA prodam, 4-5 tonski, v najboljšem stanju. Zada naj popolnoma nov gumi, širok dvakrat 140 mm. Naslov pove uprava »Slovenec« pod številko 4235.

IZLOŽBENA OKNA

4 komadi, kompletni, z železnim ročnim in steklom 8 mm deb., velikost svetlobe 200 do 200 cm, se po ugodni ceni prodajo. — PARNI STROJ S KOTLOM P. H. 18 se zaradi elektrifikacije za ceno 15.000 Din prodaja. Ivan Černe, št. Vid nad Ljubljano.

Nedvomni znaki

»Pravega :FRANCKOVEGA: kavnega pri-datka« in sicer: ime »Franck« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrobeli etiketi za zabožke. — »Pravi :FRANCK: z mlinčkom« je nepodkrpljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

Svarilo!

Podpisana izjavljam, da nisem plačnik dolgov, katere napravi moj sin Franc Jakob. — Julijana Jakob, posestnica.

Lepi pujski

6 tednov stari, naprodaj. Cesta v mestni log št. 31, Ljubljana. 4232

Bukov gozd

lep, ca. 120 ha, dobro zaraščen, se prodaja za isekati. — Ponudbe na upravo lista pod »BUKEV«. 4254

Priporočamo trdko

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup nogavic, žepnih robcev, brisalk, klot, belega in rjavaga platna, šifona, kravt, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

VSAKOVRSNA ročna dela

vzamem v komisijsko razprodajo v moji filijalki na Bledu. Naročila je poslati na »Atelje ročnih del« Nika ZIPSER, Kranj (telefon 31).

Parna žaga

s štirimi jarmeniki, IŠČE

prvorazrednega strojnika

ki je obenem izučen železo-strugar. Pogodba pismeno ali ustmeno. — Stanovanje, kurjava in električna luč v naravi. — Cenjene ponudbe je poslati na »OZMA«, oglasni zavod, Zagreb, Gunduličeva ulica št. 5/I.

Ljubljanska kreditna banka

naznanja, da bo

otvorila 1. avgusta 1924

v Logatcu tik koledvora v hiši g. Serinija AGENCIJO pod naslovom:

Ljubljanska kreditna banka

Agencija v Logatcu

ter priporoča isto za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Zahvala.

Vsem, ki ste nam ob smrti našega ljubljenca

Franca Muri

izrazili svoje sožalje in počastili njegov spomin, se srčno zahvaljujemo.

Prav iskreno se zahvaljujemo velečenj. rodbini Zupančičevi, ki je tako ljubezensko negovala pokojnika v njegovi bolezni. Hvala vsem gg. starešinam in vsem drugim, ki so spremili nepozabnega na zadnji poti iz Kranja proti Jezerskemu; hvala pa tudi vsem onim, ki so se v tako obilnem številu udeležili žalnega sprevoda dragega Francelina iz domače hiše, ter pevskega zboru za krasne žalostinke ob grobu.

Na Jezerskem, dne 27. julija 1924.

IG. MURI, oče — v svojem in vsega sorodstva imenu.